Banjalučka berza hartija od vrijednosti
Banja Luka Stock Exchange
www.blberza.com

PRAVILA

BANJALUČKE BERZE

Novembar 2019. godine

SADRŽAJ

1. OPŠTE ODREDBE 4
1.1. Značenje izraza 4
1.2. Berza hartija od vrijednosti 5
2. UVRŠTENJE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI 6
2.1 Tržišta 6
2.2 Opšti uslovi za uvrštenje na organizovano tržište 8
2.3 Posebni uslovi za uvrštenje na vodeće tržište akcija – Lista A 9
2.4 Posebni uslovi za uvrštenje na standardno tržište akcija – Lista B 9
2.5 Posebni uslovi za uvrštenje na početno tržište akcija – Lista C 10
2.6 a. Posebni uslovi za uvrštenje na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU - (EU connect market) 10
2.7 Posebni uslovi za tržište obveznica 11
2.8 Postupak za uvrštenje na službeno berzansko tržište 12
2.9 Prospekt za uvrštenje hartija od vrijednosti 13
2.10 Postupak nakon prijema zahtjeva za uvrštenje 13
2.11 Ugovor sa emitentom 14
2.12 Postupak u slučaju izmjene kapitala emitenta 14
2.13 Obaveze emitenata na službenom berzanskom tržištu 14
2.14 Način objavljivanja informacija 15
2.15 Periodične objave 15
2.16 Godišnji finansijski izvještaj 15
2.17 Polugodišnji finansijski izvještaj 16
2.18 Kvartalni finansijski izvještaji 16
2.19 Godišnji izvještaj o poslovanju 16
2.20 Revizorski izvještaj 16
2.21 Povremene objave 17
2.22 Informacije o promjenama u finansijskom i pravnom položaju 17
2.23 Informacije u vezi sa promjenama kapitala emitenta 17
2.24 Informacije o sazivanju skupštine akcionara 18
2.25 Informacije o održanim skupštinama akcionara 18
2.26 Odluke Upravnog i Nadzornog organa 18
2.27 Statusne promjene emitenta 19
2.28 Sticanje značajnih udjela u drugim licima 19
2.29 Sticanje hartija od vrijednosti od strane uprave emitenta 19
2.30 Konferencija za medije 19
2.31 Posebne obaveze emitenata na vodećem tržištu akcija 20
2.32 Posebne obaveze za investicione fondove 20
2.33 Posebne obaveze za emitente obveznica 20
2.34 Mjere u slučaju da emitent ne ispunjava obaveze 21
2.35 Isključenje hartija od vrijednosti 21
2.36 Isključenje zbog pretvaranja u zatvoreno akcionarsko društvo 22
2.37 Hartije od vrijednosti inostranog emitenta 22
2.38 Hartije od vrijednosti na slobodnom tržištu 23
2.39 Obaveze emitenata na slobodnom tržištu 24
2.40 Isključenje hartije od vrijednosti sa slobodnog tržišta 24
3. ČLANOVI BERZE 25
3.1 Prijem u članstvo 25
3.2 Prava člana Berze 25
3.3 Obaveze člana Berze 26
3.4 Prestanak članstva 26
3.5 Trajno isključenje člana Berze 26
3.6 Privremeno isključenje člana Berze 27
3.7 Podržavaoci likvidnosti 27
3.8 Posebni sistemi članstva 28
3.9 Brokeri 28
3.10 Prava brokera 28

3.11 Obaveze brokera 29
3.12 Prestanak prava brokera na trgovanje na Berzi 29
3.13 Isključenje brokera iz trgovanja na Berzi 29
3.14 Berzanski sud 30
4. TRGOVANJE HARTIJAMA OD VRIJEDNOSTI 31
4.1 Berzanski sistem trgovanja 31
4.2 Raspored trgovanja 31
4.3 Učesnici u berzanskim poslovima 31
4.4 Berzanski poslovi 32
4.5 Predmet trgovine 32
4.6 Cijena hartija od vrijednosti 33
4.7 Prijem naloga za trgovanje 33
4.8 Knjiga naloga 34
4.9 Sadržaj naloga 34
4.10 Vrste naloga 35
4.11 Vrste računa 36
4.12 Novčana sredstva klijenata 36
4.13 Izvršavanje naloga 37
4.14 Izvršavanje diskrecionog naloga 37
4.15 Izvršavanje naloga za više klijenata 37
4.16 Vrijeme unosa naloga 38
4.17 Stanja naloga 38
4.18 Redoslijed naloga 38
4.19 Pristup podacima 39
4.20 Metode trgovanja 39
4.21 Kontinuirano trgovanje 40
4.22 Otvaranje tržišta 40
4.23 Otvarajuća cijena 41
4.24 Otvoreno tržište 41
4.25 Aukcije 41
4.26 Ograničenja fluktuacije cijena 42
4.27 Privremeni prekid trgovanja 42
4.28 Raskid zaključenog posla 43
4.29 Izmjena zaključenog posla 43
4.30 Zaključenje trgovanja 43
4.31 Zatvarajuća cijena 44
4.32 Službena jedinstvena cijena 44
4.33 Službena kursna lista 44
4.34 Berzanski indeksi 45
4.35 Aukcija za paket akcija 45
4.36 Kontinuirana javna ponuda 46
4.37 Javna ponuda po jedinstvenoj cijeni 47
4.38 Privremeno zaustavljanje trgovanja 47
4.39 Trgovanje blokovima hartijama od vrijednosti 47
4.40 Trgovanje kratkoročnim hartijama od vrijednosti 48
4.41 Postupci u slučaju problema u funkcionisanju BST 48
5. BERZANSKI NADZOR 50
5.1 Upravljanje rizicima Berze 50
5.2 Povlašćene informacije 50
5.3 Nedozvoljeno uticanje na cijene 50
5.4 Glasine i neprovjerene informacije 50
5.5 Nadzor trgovanja 51
5.6 Postupak protiv člana Berze i brokera 51
5.7 Mjere protiv člana Berze i brokera 51
6. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE 53

Na osnovu člana 155. stav 1. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/06, 34/09 i 30/12) i člana 30. stav 1. tačka k. Statuta Banjalučke berze a.d. Banja Luka („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/02, 7/04, 84/06, 41/07, 109/11), Odluka Upravnog odbora Banjalučke berze broj 01-UO-756/12 od 16.11.2012. godine, 01-UO-537/14 od 05.09.2014, 01-UO-176/18 od 11.05.2018, 01-UO-480/18 od 13.11.2018. i 01-UO-395/19 od 11.09.2019. godine

P R A V I L A
BANJALUČKE BERZE

1. OPŠTE ODREDBE

1.1. Značenje izraza

Član 1.

(1) Izraz **Berza** označava Banjalučku berzu hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.
(2) Izraz **Pravila** odnosi se na Pravila Berze.
(3) Izraz **emitent** označava lice koje emituje hartije od vrijednosti u cilju prikupljanja sredstava i koje prema vlasnicima hartija od vrijednosti ima obaveze naznačene u hartiji od vrijednosti.
(4) Izraz **Član Berze** označava berzanskog posrednika koji je primljen u članstvo na Berzi.
(5) Izraz **broker** člana Berze označava fizičko lice koje je ovlašćeno za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti od strane člana Berze i koje ispunjava uslove koje propisuju Zakon o tržištu hartija od vrijednosti i podzakonska akta.
(6) Izraz **BST** označava berzanski sistem trgovanja Berze.
(7) Pod izrazom **Upravni odbor** podrazumijeva se Upravni odbor Berze.
(8) Izraz **Komisija** označava Komisiju za hartije od vrijednosti Republike Srpske.
(9) Izraz **Registar** označava Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.
(10) **ZTHOV** označava Zakon o tržištu hartija od vrijednosti.
(11) **Hartija od vrijednosti (HOV)** je prenosiva isprava u nematerijalizovanom obliku – elektronskom zapisu, emitovana u seriji, na osnovu koje vlasnici ostvaruju prava prema emitentu u skladu sa zakonom i odlukom o emisiji.
(12) Izraz **organizovano tržište** označava tržište hartija od vrijednosti koje je uređeno, dostupno javnosti, na kome se trgovanje odvija redovno prema utvrđenim pravilima. Organizovana tržišta hartija od vrijednosti su službeno berzansko i slobodno tržište.
(13) Izraz **službeno berzansko tržište** označava organizovano tržište na kojem se trguje hartijama od vrijednosti koje pored opštih uslova ispunjavaju i posebne uslove definisane ovim Pravilima.
(14) Izraz **slobodno tržište** označava organizovano tržište hartija od vrijednosti na kojem se trguje hartijama od vrijednosti koje nisu uvrštene na službeno berzansko tržište.
(15) **Društvo za upravljanje** označava društvo za upravljanje investicionim fondom.
(16) Izraz **Uputstvo** odnosi se na uputstvo za trgovanje Berze.

1.2. Berza hartija od vrijednosti

Član 2.

(1) Berza je akcionarsko društvo koje obavlja djelatnost povezivanja ponude i tražnje u prometu hartijama od vrijednosti, utvrđivanja i objavljivanja informacija o ponudi, tražnji, kursnim listama i ostalim podacima o hartijama od vrijednosti u skladu sa zakonom i drugim propisima.

(2) Pravilima Berze uređuje se:

- uvrštenje hartija od vrijednosti na organizovano tržište,
- obaveze emitenata čije su hartije od vrijednosti uvrštene na organizovano tržište,
- članstvo na Berzi,
- metode trgovanja,
- nadzor članova Berze.

(3) Članovi Berze i brokeri su obavezni da poštuju i sprovode sve odredbe Pravila i drugih opštih akata Berze nakon prijema u članstvo, odnosno dobijanja dozvole za trgovanje na Berzi.

(4) Emitenti hartija od vrijednosti koje su uvrštene na organizovano tržište su obavezni da poštuju i sprovode sve odredbe Pravila i drugih opštih akata Berze.

2. UVRŠTENJE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

2.1 Tržišta

Član 3.

(1) Hartije od vrijednosti uvrštavaju se na sljedeća organizovana tržišta:

- službeno berzansko tržište,
- slobodno tržište.
-

(2) Službena berzanska tržišta su:

- vodeće tržište akcija - Lista A (Prime Market),
- standardno tržište akcija - Lista B (Standard Market),
- početno tržište akcija - Lista C (Entry Market),
- tržište akcija zatvorenih investicionih fondova,
- tržište udjela otvorenih investicionih fondova,
- tržište obveznica,
- tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU - (EU Connect Market) i
- tržište ostalih hartija od vrijednosti.

(3) Slobodno tržište sastoji se od tržišta:

- akcija,
- akcija zatvorenih investicionih fondova,
- udjela otvorenih investicionih fondova,
- obveznica,
- paketa akcija,
- hartija od vrijednosti emitenata koji kasne sa finansijskim izvještavanjem,
- hartija od vrijednosti emitenata koji se nalaze u stečajnom ili likvidacionom postupku i
- ostalih hartija od vrijednosti.

Član 4.

(1) Za organizovanje javnih ponuda hartija od vrijednosti kreiraju se posebni segmenti primarnog tržišta:

- javna ponuda akcija,
- javna ponuda obveznica.

(2) Otkup hartija od vrijednosti organizuje se na posebnom segmentu primarnog tržišta:

- otkup hartija od vrijednosti.

(3) Kratkoročne hartije od vrijednosti uvrštavaju se na tržište novca, u skladu sa posebnim pravilima tržišta novca.

Član 4a.

Direktor Berze može odlukom kreirati nove segmente u okviru postojećih tržišta.

2.2 Opšti uslovi za uvrštenje na organizovano tržište

Član 10.

Hartije od vrijednosti uvrštavaju se na organizovano tržište ako su:

- u cjelini uplaćene,
- neograničeno prenosive,
- emitovane u nematerijalizovanom obliku.

2.3 Posebni uslovi za uvrštenje na vodeće tržište akcija – Lista A

Član 11.

(1) Posebni uslovi za uvrštenje akcija na vodeće tržište (Lista A) su:

- tri godine poslovanja,
- knjigovodstvena vrijednost akcija, odnosno tržišna kapitalizacija ako su akcije već uvrštene na organizovano tržište, iznosi najmanje 40.000.000 KM za redovne akcije, odnosno 5.000.000 KM za prioritetne akcije,
- udio akcija u vlasništvu javnosti iznosi najmanje 15% ili 10.000.000 KM,
- najmanje 300 akcionara.

(2) Pri utvrđivanju udjela akcija u vlasništvu javnosti ne računaju se:

- akcije u vlasništvu uprave emitenta,
- akcije u vlasništvu lica koja imaju više od 10% akcija.

(3) Pri utvrđivanju udjela akcija u vlasništvu javnosti ne isključuju se akcije u vlasništvu investicionih fondova.

(4) Akcije emitenta mogu biti uvrštene na Listu A ako nisu ispunjeni neki od posebnih uslova, ako se ne radi o bitnim odstupanjima ili ako se očekuje da će se uslovi ispuniti u kratkom vremenu nakon uvrštenja.

Član 12.

Emitent koji podnosi zahtjev za uvrštenje akcija na Listu A mora ispuniti i sljedeće uslove:

- da je usvojio svoj pisani kodeks ponašanja ili prihvatio standarde korporativnog upravljanja koje donosi Komisija,
- da ima internet stranicu na kojoj su dostupne informacije o emitentu i na engleskom jeziku,
- izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja sastavljen u skladu sa zakonom – sa izraženim pozitivnim mišljenjem ili mišljenjem sa rezervom,
- da se akcijama emitenta u posljednjih šest mjeseci trgovalo najmanje 30% dana trgovanja uz dnevni prosjek od 5.000 KM,
- da u posljednje tri godine nije kontinuirano ostvarivao gubitak prema revidiranim finansijskim izvještajima.

2.4 Posebni uslovi za uvrštenje na standardno tržište akcija – Lista B

Član 13.

Posebni uslovi za uvrštenje na standardno tržište (Lista B) su:

- dvije godine poslovanja,
- izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja sastavljen u skladu sa zakonom – sa izraženim pozitivnim mišljenjem ili mišljenjem sa rezervom,

- knjigovodstvena vrijednost akcija, odnosno tržišna kapitalizacija ako su akcije već uvrštene na organizovano tržište, iznosi najmanje 10.000.000 KM za redovne akcije, odnosno 1.000.000 KM za prioritetne akcije,
- udio akcija u vlasništvu javnosti iznosi najmanje 10% ili 1.000.000 KM,
- najmanje 200 akcionara,
- da je emitent usvojio svoj pisani kodeks ponašanja ili prihvatio standarde korporativnog upravljanja koje donosi Komisija.

2.5 Posebni uslovi za uvrštenje na početno tržište akcija – Lista C

Član 14.

(1) Na početno tržište (Lista C) uvrštavaju se akcije koje ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za standardno ili vodeće tržište.

(2) Posebni uslovi za uvrštenje na početno tržište su:

- dvije godine poslovanja,
- izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja sastavljen u skladu sa zakonom – sa izraženim pozitivnim mišljenjem ili mišljenjem sa rezervom,
- knjigovodstvena vrijednost akcija, odnosno tržišna kapitalizacija ako su akcije već uvrštene na organizovano tržište, iznosi najmanje 1.000.000 KM,
- udio akcija u vlasništvu javnosti iznosi najmanje 10% ili 500.000 KM,
- najmanje 10 akcionara,
- da je emitent usvojio svoj pisani kodeks ponašanja ili prihvatio standarde korporativnog upravljanja koje donosi Komisija.
-

2.6 a. Posebni uslovi za uvrštenje na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU - (EU connect market)

Član 14a.

(1) Na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU uvrštavaju se akcije, obveznice i potvrde o deponovanim hartijama od vrijednosti.

(2) Posebni uslovi za uvrštenje na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU su:

- da je emitent čije se hartije od vrijednosti uvrštavaju, ima već listirane hartije od vrijednosti na nekoj berzi sa sjedištem u EU ili da je zavisno društvo emitenta koji je već listirao hartije od vrijednosti na nekoj berzi sa sjedištem u EU,
- da emitent ima sjedište u zemlji članici EU,
- da vrijednost emisije iznosi najmanje 500.000 EUR,
- da emitent ima izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja sa izraženim pozitivnim mišljenjem ili mišljenjem sa rezervom,
- da ima najmanje 10 akcionara ako se uvrštavaju akcije,
- da ima prospekt odobren od strane Komisije i
- da ima potpisan ugovor sa listing sponzorom za vrijeme dok je uvršten na Berzi.

(3) Listing sponzor može da bude pravno lice koje je:

- član Berze,
- član berze koja ima sjedište u EU,

- kastodi banka koja ima dozvolu za obavljanje poslova u Republici Srpskoj ili
- imenovani savjetnik za listing na najmanje dva tržišta u EU sa osnovnim kapitalom od najmanje 100.000 EUR.

(4) Listing sponzor:

- priprema akcionarsko društvo za uvrštenje hartija od vrijednosti,
- priprema dokumentaciju za uvrštenje i
- dostavlja izvještaje propisane Pravilima.

2.7 Posebni uslovi za tržište obveznica

Član 15.

(1) Obveznice čiji je emitent Bosna i Hercegovina, Republika Srpska, Federacija BiH, Brčko Distrikt ili su za njih dali garanciju ili saglasnost za njihovo emitovanje, uvrštavaju se na službeno berzansko tržište.

(2) Posebni uslovi za uvrštenje obveznica privrednih društava na službeno berzansko tržište su:

- dvije godine poslovanja,
- ukupna nominalna vrijednost emisije iznosi najmanje 500.000 KM,
- izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja sastavljen u skladu sa zakonom – sa izraženim pozitivnim mišljenjem ili mišljenjem sa rezervom,

2.8 Postupak za uvrštenje na službeno berzansko tržište

Član 16.

(1) Postupak za uvrštenje hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište pokreće se podnošenjem zahtjeva od strane emitenta ili lica kojeg emitent ovlasti. Uz zahtjev se prilažu:

- dokument o registraciji hartija od vrijednosti u Registru,
- prospekt u elektronskom obliku,
- prečišćen tekst statuta emitenta u elektronskom obliku,
- kopija rješenja o upisu emitenta u sudski registar koja je ovjerena od strane emitenta,
- revidirani finansijski izvještaji u elektronskom obliku,
- izvještaj o procentu hartija od vrijednosti u vlasništvu uprave i nadzornog organa emitenta,
- spisak ovlašćenih lica za odnose sa Berzom,
- dokaz o uplati naknade,
- pisani kodeks ponašanja ili odluku kojom se prihvataju standardi korporativnog upravljanja Komisije u elektronskom obliku.

(2) Zahtjev za uvrštenje mora se odnositi na cjelokupnu klasu emitovanih hartija od vrijednosti.

(3) Emitent podnosi zahtjev za uvrštenje akcija na vodeće ili standardno tržište, odnosno početno tržište ukoliko ne ispunjava posebne uslove za standardno tržište.

(4) Ukoliko prilikom emisije hartija od vrijednosti nije potrebna izrada prospekta, emitent je uz zahtjev obavezan da dostavi dokumentaciju koja sadrži:

- opis prava koja su sadržana u hartiji od vrijednosti,
- sumarne podatke o vlasništvu nad tim hartijama od vrijednosti,
- ostale podatke koji bi prema procjeni podnosioca zahtjeva mogli biti važni za procjenu tržišne vrijednosti tih hartija od vrijednosti.

(5) Zahtjev za uvrštenje na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU podnosi listing sponzor.

Član 17.

(1) Zahtjev za uvrštenje akcija zatvorenih investicionih fondova, odnosno udjela otvorenih investicionih fondova, dostavlja Društvo za upravljanje.

(2) Uz zahtjev se prilažu:

- ugovor o upravljanju fondom,
- dozvola Komisije za osnivanje i upravljanje investicionim fondom,
- statut investicionog fonda,
- prospekt u skladu sa propisima,
- statut Društva za upravljanje,
- spisak vlasnika Društva za upravljanje sa njihovim udjelima.

2.9 Prospekt za uvrštenje hartija od vrijednosti

Član 18.

(1) Prospekt za uvrštenje hartija od vrijednosti sadrži podatke o:

- emitentu,
- hartiji od vrijednosti koja je predmet uvrštenja,
- hartijama od vrijednosti koje se mogu steći po osnovu prava iz te hartije od vrijednosti, u slučaju da se emituju prava, opcije, varanti ili zamjenljive hartije od vrijednosti,
- poslovanju emitenta,
- odgovornim licima emitenta i
- izjavu odgovornih lica emitenta.

(2) Prospekt se objavljuje u skladu sa zakonom i propisima Komisije.
(3) Prospekt se dostavlja i na engleskom jeziku ako se odnosi na vodeće tržište akcija (Lista A) i investicione fondove.
(4) Za istinitost, tačnost i potpunost podataka objavljenih u prospektu odgovorni su emitent, ovlašćena lica emitenta i revizor.

2.10 Postupak nakon prijema zahtjeva za uvrštenje

Član 19.

(1) Direktor Berze odlučuje o uvrštenju hartije od vrijednosti na službeno berzansko tržište u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
(2) Direktor Berze donosi odluku o odbijanju zahtjeva za uvrštenje ako:

- emitent ne ispunjava uslove za uvrštenje na službeno berzansko tržište,
- emitent nije dostavio zahtijevanu dokumentaciju,
- postoje okolnosti koje upućuju na ugrožavanje interesa investitora.

(3) Kada direktor Berze ustanovi da su ispunjeni uslovi za uvrštenje hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište donosi odluku o uvrštenju. Berza provjerava ispunjenost uslova za uvrštenje najmanje dva puta godišnje, te donosi odluku o prebacivanju hartija od vrijednosti sa jednog na drugi segment službenog berzanskog tržište.
(4) Odluka o uvrštenju ili odbijanju uvrštenja hartije od vrijednosti na službeno berzansko tržište dostavlja se emitentu u roku od osam dana od dana donošenja.
(5) Na odluke direktora Berze emitent može uložiti prigovor Upravnom odboru u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke emitentu.
(6) Prigovor ne sprečava izvršenje odluka direktora Berze.
(7) Datum početka trgovanja utvrđuje direktor Berze i mora biti u roku od 15 dana od objavljivanja odluke o uvrštenju hartije od vrijednosti.
(8) Odluka o uvrštenju hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište i datum početka trgovanja objavljuju se na internet stranicama Berze zajedno sa prospektom emitenta.

2.11 Ugovor sa emitentom

Član 20.

(1) Berza dostavlja emitentu na potpis ugovor kojim se regulišu prava i obaveze emitenta po osnovu uvrštenja hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište.
(2) Direktor Berze može poništiti odluku o uvrštenju hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište ukoliko emitent ne potpiše ugovor u roku od 15 dana od uručenja odluke ili ne uplati naknadu za uvrštenje.
(3) Odluka o poništenju odluke o uvrštenju dostavlja se i objavljuje na isti način kao odluka o uvrštenju.
(4) Ugovor se ne zaključuje ako je emitent BiH, Republika Srpska, Federacija BiH i Brčko distrikt.

2.12 Postupak u slučaju izmjene kapitala emitenta

Član 21.

(1) Emitent je obavezan da podnese zahtjev za izmjenu broja akcija koje su uvrštene na službeno berzansko tržište u roku od tri dana od završetka registracije:

- nove emisije akcija,
- emisije po osnovu pripajanja privrednog društva,
- emisije po osnovu ranije odobrenog uslovnog povećanja osnovnog kapitala,
- smanjenja kapitala,
- odvajanja privrednih društava,
- konverzije hartija od vrijednosti.

(2) Uz zahtjev se prilaže rješenje o upisu nove emisije u Registar i prospekt za uvrštenje na berzu, ako ga je potrebno izraditi u skladu sa propisima.
(3) Direktor Berze odlučuje na osnovu urednog i potpunog zahtjeva i o tome obavještava članove Berze, Komisiju i javnost.
(4) Na postupak odlučivanja shodno se primjenjuju odredbe o uvrštenju hartija od vrijednosti na službeno berzansko tržište.

2.13 Obaveze emitenata na službenom berzanskom tržištu

Član 22.

(1) Emitent je obavezan da objavljuje finansijske, poslovne i druge izvještaje.
(2) Obaveza objavljivanja odnosi se na sve značajne informacije o događajima koji imaju ili mogu imati za posljedicu promjene u imovini, obavezama, finansijskom položaju, pravnom položaju i poslovanju emitenta, odnosno mogu uticati na cijenu hartija od vrijednosti.
(3) Objavljivanje se vrši putem:

- periodičnih objava kojim emitent objavljuje značajne informacije u određenim vremenskim razmacima,
- povremenih objava koje emitent objavljuje odmah po nastanku događaja ili saznanju o njihovom postojanju.

(4) Prilikom objavljivanja značajnih informacija emitent je obavezan voditi računa da određena lica ili dio javnosti ne bude u povlašćenom položaju.

2.14 Način objavljivanja informacija

Član 23.

(1) Emitent je obavezan da dostavlja informacije Berzi u elektronskom obliku.
(2) Berza objavljuje informacije na svojim internet stranicama prije ili poslije trgovanja.
(3) Emitent se konsultuje sa Berzom kada nije siguran da li je neku informaciju potrebno objaviti.
(4) Emitent je obavezan ovlastiti jednog zaposlenog i njegovog zamjenika, ili člana Berze, koji će dostavljati informacije Berzi.
(5) Berza može sačiniti saopštenje za javnost ako od emitenta nisu dobijene informacije u skladu sa Pravilima.
(6) Berza može objaviti naredni radni dan informacije koje emitent dostavi u posljednjih pola sata radnog vremena Berze.
(7) Emitenti uvršteni na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU dostavljaju informacije na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u Republici Srpskoj ili na engleskom jeziku.

2.15 Periodične objave

Član 24.

Emitent je obavezan da redovno objavljuje:

- godišnji, polugodišnji i kvartalni finansijski izvještaj,
- godišnji izvještaj o poslovanju,
- godišnji konsolidovani finansijski izvještaj,
- revizorski izvještaj.

2.16 Godišnji finansijski izvještaj

Član 25.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi godišnje finansijske izvještaje u elektronskom obliku sljedećeg radnog dana od dana usvajanja od strane nadležnog organa, odnosno najkasnije u roku od 60 dana po isteku poslovne godine.
(2) Ukoliko nije u mogućnosti da dostavi nerevidirane finansijske izvještaje u roku iz prethodnog stava, emitent je obavezan da obavijesti Berzu o razlozima za nedostavljanje izvještaja.
(3) Konsolidovane finansijske izvještaje emitent je dužan da dostavi sljedećeg radnog dana od dana usvajanja od strane nadležnog organa.
(4) Finansijski izvještaj sadrži bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova, izvještaj o promjenama na kapitalu i napomene.

2.17 Polugodišnji finansijski izvještaj

Član 26.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi polugodišnji finansijski izvještaj najkasnije sljedećeg radnog dana od dana usvajanja od strane nadležnog organa emitenta, odnosno najkasnije do kraja jula tekuće godine.
(2) Polugodišnje konsolidovane finansijske izvještaje emitent je obavezan da dostavi Berzi u slučajevima kada zakon zahtijeva konsolidaciju polugodišnjih finansijskih izvještaja, najkasnije sljedećeg radnog dana od dana usvajanja od strane nadležnog organa.

2.18 Kvartalni finansijski izvještaji

Član 27.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi kvartalne finansijske izvještaje za prvi i treći kvartal najkasnije 30 dana po završetku perioda za koji se izvještava.
(2) Emitenti čije su hartije od vrijednosti uvrštene na tržište hartija od vrijednosti emitenata iz EU ne dostavljaju kvartalne finansijske izvještaje ukoliko nisu dužni da ih izrađuju u skladu sa propisima matične države.

2.19 Godišnji izvještaj o poslovanju

Član 28.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi godišnji izvještaj o poslovanju u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.
(2) Emitent je obavezan da dostavi prijedlog godišnjeg izvještaja isti dan kada objavljuje poziv za skupštinu akcionara na kojoj će se usvajati.
(3) Emitent je obavezan da dostavi usvojene izmjene godišnjeg izvještaja najkasnije narednog dana od dana održavanja skupštine akcionara.

2.20 Revizorski izvještaj

Član 29.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi revidirani godišnji finansijski izvještaj sa mišljenjem revizora najkasnije pet dana od dana prijema revizorskog izvještaja.
(2) Revizorski izvještaj o konsolidovanim finansijskim izvještajima sadrži i listu akcionarskih društava koja su uključena u konsolidaciju.

2.21 Povremene objave

Član 30.

Emitent je obavezan da dostavi informacije u vezi sa:

- promjenama u finansijskom i pravnom položaju,
- promjenama kapitala emitenta,
- sazivanjem skupštine akcionara,
- održanim skupštinama akcionara,
- odlukama upravnog i nadzornog organa,
- statusnim promjenama emitenta,
- sticanjem značajnih udjela u drugim licima,
- sticanjem hartija od vrijednosti od strane uprave emitenta,
- konferencijama za štampu,
- drugim događajima za koje procijeni da mogu uticati na cijenu hartija od vrijednosti ili na zahtjev Berze.

2.22 Informacije o promjenama u finansijskom i pravnom položaju

Član 31.

Emitent je obavezan da odmah dostavi Berzi informacije i saznanja o poslovnim i drugim događajima, kao i o izmijenjenim uslovima poslovanja koji mogu uticati na njegov pravni i finansijski položaj, kao što su:

- prekid u poslovanju,
- izmjene osnovne djelatnosti,
- planirane izmjene finansijske politike,
- važniji pravni postupci pred državnim organima, arbitražama i slično,
- važne izmjene u položaju emitenta na tržištu,
- stečeni ili izgubljeni patenti, licence i robne marke,
- novi proizvodi, usluge ili klijenti koji bitno utiču na poslovanje i poslovni rezultat emitenta,
- promjenama u upravi emitenta,
- sklapanje značajnih ugovora,
- investicije čija vrijednost prelazi 10% tržišne kapitalizacije emitenta,
- bitnija odstupanja od projekcija iz godišnjeg izvještaja o poslovanju.

2.23 Informacije u vezi sa promjenama kapitala emitenta

Član 32.

Emitent je obavezan da odmah obavijesti Berzu o svim značajnim događajima i saznanjima koja mogu uticati na strukturu kapitala emitenta i vrednovanje emitovanih hartija od vrijednosti, kao što su:

- planirano povećanje ili smanjenje kapitala emitenta ili povezanih društava,

- izmjena prava iz hartija od vrijednosti koje su uvrštene na Berzu i hartija od vrijednosti u koje se uvrštene hartije od vrijednosti mogu zamijeniti,
- kupovina ili prodaja sopstvenih akcija,
- nemogućnosti ispunjavanja obaveza na osnovu emitovanih dužničkih hartija od vrijednosti,
- emisija novih hartija od vrijednosti,
- emisija prava koja daju prednosti prilikom upisa novih hartija od vrijednosti,
- uslovno povećanje kapitala,
- velike promjene u izvorima finansiranja.

2.24 Informacije o sazivanju skupštine akcionara

Član 33.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi saziv skupštine akcionara, dnevni red i prijedloge odluka u zakonom predviđenom roku.
(2) Prijedlog odluke o isplati dividende obavezno sadrži iznos dividende po akciji, način isplate, datum presjeka prava na dividendu i datum isplate dividende.
(3) Emitent obavještava Berzu ako se skupština akcionara ne održi ili se njeno održavanje odgodi.

2.25 Informacije o održanim skupštinama akcionara

Član 34.

(1) Emitent je obavezan da dostavi Berzi odluke skupštine akcionara najkasnije narednog dana od dana održavanja skupštine akcionara.
(2) Emitent može sačiniti i saopštenje za javnost koje sadrži sve bitne elemente iz usvojenih odluka.
(3) Odluke koje se tiču promjena u kapitalu obavezno sadrže podatke o datumu sticanja prava iz odluke, kao i finansijske efekte te odluke na knjigovodstvenu vrijednost kapitala po akciji.
(4) Odluke koje se odnose na isplatu dividende obavezno sadrže iznos dividende po akciji, način isplate, datum presjeka prava na dividendu i datum isplate dividende.

2.26 Odluke Upravnog i Nadzornog organa

Član 35.

(1) Emitent obavještava Berzu o održavanju sjednica upravnog i nadzornog organa kada se donose odluke o usvajanju finansijskih izvještaja, promjenama u kapitalu emitenta i isplati dividendi.
(2) Obavještenje iz stava 1. ovog člana emitent je obavezan da dostavi Berzi jedan radni dan prije održavanja sjednice organa emitenta.
(3) Usvojene odluke dostavljaju se Berzi najkasnije narednog dana od dana zasijedanja.

2.27 Statusne promjene emitenta

Član 36.

Emitent je obavezan da obavijesti Berzu o odlukama i saznanjima u vezi sa statusnim promjenama, kao i o okolnostima i događajima koji mogu dovesti do statusnih promjena.

2.28 Sticanje značajnih udjela u drugim licima

Član 37.

Emitent je obavezan da obavijesti Berzu o odlukama u vezi sa sticanjem preko 10% vlasništva u drugom pravnom licu.

2.29 Sticanje hartija od vrijednosti od strane uprave emitenta

Član 38.

(1) Emitent je obavezan da prijavi Berzi svako sticanje ili prodaju hartija od vrijednosti emitenta od strane članova uprave, nadzornog organa, zaposlenih koji imaju pristup povlašćenim informacijama, kao i sa njima povezanih lica, najkasnije u roku od tri dana.
(2) Emitent je obavezan svim licima koja raspolažu povlašćenim informacijama koje se odnose na poslovanje emitenta da objasni značaj tih informacija i upozoriti ih na dužnosti u vezi sa čuvanjem i upotrebom povlašćenih informacija.
(3) Emitent može donijeti pravilnik kojim se lica koja imaju pristup povlašćenim informacijama ograničavaju u sticanju i prodaji hartija od vrijednosti emitenta u određenom roku prije objave godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih finansijskih izvještaja.

2.30 Konferencija za medije

Član 39.

(1) Emitent je obavezan da obavijesti Berzu o održavanju konferencije za medije na kojoj će se govoriti o izvještajima o poslovanju i o planovima poslovanja ili drugim informacijama koje mogu imati uticaja na kretanje cijena akcija, najkasnije jedan radni dan prije održavanja konferencije.
(2) Berza može privremeno zaustaviti trgovanje ukoliko se konferencija za medije održava u vrijeme trgovanja, radi obezbjeđenja ravnopravnog pristupa informacijama koje mogu uticati na cijenu hartija od vrijednosti.

2.31 Posebne obaveze emitenata na vodećem tržištu akcija

Član 40.

(1) Emitent čije su akcije uvrštene na vodeće tržište (lista A) dostavlja Berzi:

- informacije na engleskom jeziku u propisanim rokovima ili skraćeno saopštenje koje uključuje bitne elemente,
- dividendnu politiku,
- korporativni kalendar koji sadrži najmanje datum objave finansijskih izvještaja i datum održavanja skupštine akcionara.

(2) Sve informacije koje dostavi Berzi, emitent objavljuje i na svojim internet stranicama.

2.32 Posebne obaveze za investicione fondove

Član 41.

(1) Obaveze objavljivanja za investicioni fond izvršava Društvo za upravljanje.
(2) Društvo za upravljanje dostavlja Berzi:

- informacije koje je obavezno objaviti u skladu sa zakonom,
- godišnje i polugodišnje finansijske izvještaje fonda i Društva za upravljanje u skladu sa dijelom ovih Pravila koji se odnosi na obaveze emitenata čije su hartije od vrijednosti uvrštene na službeno berzansko tržište,
- informacije u vezi sa promjenom investicione politike ili promjenom činjenica koje su bile sadržane u prospektu.

(3) Društvo za upravljanje je obavezno da dostavi Berzi:

- mjesečne izvještaje o neto sredstvima, strukturi ulaganja fonda i nerealizovanim dobicima i gubicima najkasnije u roku od 15 dana od završetka perioda za koji izvještava,
- izvještaje o ulaganjima u hartije od vrijednosti jednog emitenta u iznosu većem od 5% neto vrijednosti fonda, najkasnije sljedećeg dana od dana zaključenja transakcije.

(4) Društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima dnevno dostavlja Berzi izvještaj o vrijednosti investicione jedinice otvorenog fonda, najkasnije do 11 časova za prethodni dan trgovanja.
(5) Društvo za upravljanje može ovlastiti depozitara fonda da dostavlja Berzi izvještaje iz stavova 3. i 4. ovog člana.

2.33 Posebne obaveze za emitente obveznica

Član 42.

(1) Emitent obveznica redovno izvještava o isplatama glavnice i kamate u skladu sa planom otplate.
(2) Ukoliko emitent kasni sa isplatama glavnice i kamate dužan je da obavijesti Berzu o razlozima kašnjenja i načinu na koji planira ispuniti dospjele obaveze.

(3) Ukoliko je emitent opština ili grad obavezan je da dostavi Berzi usvojen budžet u roku od sedam dana od dana usvajanja. Ako budžet opštine ili grada nije usvojen u roku koji je u skladu sa zakonima koji regulišu tu oblast, emitent je obavezan da objavi razloge neusvajanja budžeta.

2.34 Mjere u slučaju da emitent ne ispunjava obaveze

Član 43.

(1) Direktor Berze može privremeno zaustaviti trgovanje ako emitent ne ispunjava obaveze dostavljanja informacija u skladu sa zakonom, propisima Komisije i Pravilima Berze.
(2) Mjera privremenog zaustavljanja trgovanja traje dok se ne ispune obaveze ili otklone uzroci zbog kojih je izrečena, a najduže šest mjeseci.
(3) Obavještenje o privremenom zaustavljanju trgovanja objavljuje se na internet stranicama Berze.

Član 44.

(1) U slučaju da emitent ne ispunjava obaveze u skladu sa odredbama ovih Pravila, director Berze može izreći emitentu sljedeće mjere:

- opomenu,
- opomenu uz obavještavanje članova Berze,
- javnu opomenu,
- privremeno isključenje hartija od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta.

(2) Berza dostavlja emitentu rješenje o izrečenoj mjeri najkasnije sljedećeg dana od dana donošenja.
(3) Berza o izrečenoj mjeri iz prvog stava ovog člana odmah obavještava Komisiju.

Član 45.

(1) Na izrečenu mjeru moguće je uložiti prigovor Upravnom odboru Berze u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.
(2) Prigovor protiv izrečenih mjera opomene uz obavještavanje članova Berze i javne opomene sprečava izvršenje.
(3) Upravni odbor je dužan riješiti prigovor u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora.

Član 46.

Izrečene mjere provode se na sljedeći način:

- opomena - uručenjem rješenja,
- opomena uz obavještavanje članova Berze - dostavljanjem obavještenja elektronskom poštom,
- javna opomena - objavljivanjem iste na internet stranicama Berze,
- privremeno isključenje sa službenog berzanskog tržišta - dostavljanjem odluke kojom director Berze privremeno isključuje hartiju od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta, uz obavještavanje članova Berze i objavljivanjem na internet stranicama Berze.

2.35 Isključenje hartija od vrijednosti

Član 47.

(1) Direktor Berze isključuje hartiju od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta ako:

- emitent prestane da ispunjava uslove za službeno berzansko tržište,
- se ispostavi da je hartija od vrijednosti bila primljena na službeno berzansko tržište na osnovu neistinitih ili pogrešnih podataka,
- je nad emitentom otvoren postupak stečaja ili likvidacije,
- emitent povuče svoje hartije od vrijednosti ili im istekne rok dospijeća,
- emitent podnese zahtjev za isključenje,
- se ustanovi da postoje drugi razlozi koji ugrožavaju sigurnost investitora.

(2) Direktor Berze donosi odluku o isključenju hartije od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta na zahtjev emitenta, ako skupština akcionara donese odluku o povlačenju akcija sa službenog berzanskog tržišta. Uz zahtjev za isključenje prilaže se ovjerena kopija odluke o povlačenju.

(3) Direktor Berze može isključiti pojedinu hartiju od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta:

- ako se hartijom od vrijednosti ne trguje više od šest mjeseci,
- ukoliko emitent ne ispunjava obaveze objavljivanja informacije propisane ovim Pravilima.

(4) Berza obavještava Komisiju o isključenju hartije od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta.

(5) Hartija od vrijednosti se nakon isključenja uvrštava na slobodno tržište, osim u slučajevima povlačenja sa organizovanog tržišta hartija od vrijednosti.

(6) Ako je emitent odgovoran za isključenje hartije od vrijednosti sa službenog berzanskog tržišta novi zahtjev za uvrštenje hartije od vrijednosti na službeno berzansko tržište može se podnijeti nakon šest mjeseci.

2.36 Isključenje zbog pretvaranja u zatvoreno akcionarsko društvo

Član 48.

(1) Ako skupština akcionara emitenta, čije su akcije uvrštene na službeno berzansko tržište, donosi odluku o pretvaranju u zatvoreno akcionarsko društvo, emitent je obavezan odmah po sazivanju skupštine akcionara dostaviti Berzi prijedlog odluke.

(2) Emitent dostavlja odluku o pretvaranju u zatvoreno akcionarsko društvo, zapisnik sa održane skupštine akcionara, informaciju s kojom većinom je odluka donesena i odobrenje Komisije.

(3) Hartije od vrijednosti se isključuju sa organizovanog tržišta nakon što odluka stupi na snagu u skladu sa ZTHOV.

2.37 Hartije od vrijednosti inostranog emitenta

Član 49.

(1) Hartije od vrijednosti inostranog emitenta uvrštavaju se na službeno berzansko tržište na zahtjev emitenta.
(2) Uz zahtjev se prilaže prospekt te zakonski i podzakonski akti koji regulišu osnivanje privrednih društava i tržište hartija od vrijednosti u državi u kojoj emitent ima sjedište.

2.38 Hartije od vrijednosti na slobodnom tržištu

Član 50.

(1) Postupak za prijem hartija od vrijednosti na slobodno tržište pokreće se podnošenjem zahtjeva od strane emitenta ili lica koje emitent ovlasti, na propisanom obrascu.
(2) Uz zahtjev se prilaže:

- osnivački akt,
- rješenje Registra o registraciji hartija od vrijednosti koje su predmet zahtjeva,
- prečišćen tekst statuta emitenta u elektronskom obliku,
- rješenje o upisu emitenta u sudski registar,
- finansijski izvještaj za posljednju poslovnu godinu,
- revizorski izvještaj u elektronskom obliku, ukoliko je finansijski izvještaj revidiran od strane ovlašćenog revizora,
- izvještaj o procentu hartija od vrijednosti u vlasništvu uprave emitenta,
- spisak ovlašćenih lica za odnose sa Berzom,
- dokaz o uplati naknade.

(3) Zahtjev za uvrštenje se mora odnositi na cjelokupnu klasu emitovanih hartija od vrijednosti.
(4) Prilozi uz zahtjev podnose se u originalu ili kopiji ovjerenoj od strane odgovornog lica podnosioca.
(5) Uz zahtjev za uvrštenje hartije od vrijednosti privrednog društva koje je nastalo podjelom (spajanjem) dostavlja se diobni (fuzioni) bilans stanja.
(6) Kada ustanovi da su ispunjeni uslovi za uvrštenje hartija od vrijednosti na slobodno tržište, direktor donosi odluku o uvrštenju, te dostavlja emitentu na potpis ugovor kojim se regulišu prava i obaveze emitenta.

2.39 Obaveze emitenata na slobodnom tržištu

Član 51.

(1) Emitent čije su hartije od vrijednosti uvrštene na slobodno tržište dužni su da objavljuju:

- godišnje finansijske izvještaje,
- polugodišnje finansijske izvještaje, ako su obavezni da ih izrađuju u skladu sa zakonom,
- konsolidovane finansijske izvještaje,
- revizorske izvještaje u skladu sa zakonom i propisima Komisije,
- izvještaj o značajnim događajima i radnjama koji utiču na poslovanje emitenta.

(2) Berza prati i registruje promjene u vezi sa hartijama od vrijednosti koje su rezultat korporativnih radnji, na osnovu izvještaja Komisije i Registra.

(3) Hartije od vrijednosti emitenta koji kasni sa dostavljanjem godišnjeg finansijskog ili revizorskog izvještaja više od 60 dana u odnosu na zakonske rokove, uvrštavaju se na slobodno tržište - hartije od vrijednosti emitenata koji kasne sa finansijskim izvještavanjem.

(4) Članovi berze su dužni da od kupca i prodavca hartija od vrijednosti emitenta iz stava 3. ovog člana uzmu izjavu u kojoj klijent izjavljuje da je upoznat sa informacijom da emitent kasni sa dostavljanjem godišnjeg finansijskog i/ili revizorskog izvještaja.

(5) Hartije od vrijednosti emitenta nad kojima je otvoren postupak stečaja ili likvidacije se uvrštavaju na slobodno tržište - hartije od vrijednosti emitenata koji se nalaze u stečajnom ili likvidacionom postupku.

(6) Članovi berze su dužni da od kupca i prodavca hartija od vrijednosti emitenta iz stava 5. ovog člana uzmu izjavu u kojoj klijent izjavljuje da je upoznat sa informacijom da je nad emitentom otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

2.40 Isključenje hartije od vrijednosti sa slobodnog tržišta

Član 52.

(1) Hartija od vrijednosti isključuje se sa slobodnog tržišta:

- ako se ispostavi da je hartija od vrijednosti bila primljena na osnovu neistinitih ili pogrešnih podataka,
- u slučaju likvidacije ili prestanka postojanja emitenta po okončanju stečajnog postupka,
- u slučaju promjene organizacionog oblika emitenta,
- ako emitent povuče svoje hartije od vrijednosti ili im istekne rok dospijeća.

(2) Odluku o isključenju hartija od vrijednosti sa slobodnog tržišta donosi Direktor Berze i objavljuje se na internet stranicama Berze.

(3) Odluku iz prethodnog stava Berza dostavlja emitentu i Komisiji sljedećeg radnog dana od dana donošenja.

(4) Emitent može uložiti žalbu Komisiji na odluku o isključenju u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke. Žalba ne sprečava izvršenje odluke.

3. ČLANOVI BERZE

3.1 Prijem u članstvo

Član 53.

(1) Berzanski posrednik pokreće postupak za prijem u članstvo na Berzi podnošenjem zahtjeva uz koji se prilažu:

- akt o osnivanju,
- izvod iz sudskog registra,
- statut,
- pravila poslovanja,
- dozvola Komisije,
- imena ovlašćenih brokera i ostalih lica sa posebnim ovlašćenjima,
- finansijski izvještaj za posljednju poslovnu godinu, ako berzanski posrednik posluje duže od jedne godine,
- rješenje o prijemu u članstvo Registra.

(2) Berza odbacuje zahtjev za prijem u članstvo ako berzanski posrednik ne dostavi traženu dokumentaciju u dodatno određenom roku.

(3) Protiv odluke Berze podnosilac zahtjeva može podnijeti žalbu Komisiji u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

(4) Upravni odbor donosi odluku o prijemu berzanskog posrednika u članstvo ako su ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom i Pravilima.

(5) Odluka iz prethodnog stava stupa na snagu nakon zaključenja ugovora kojim se regulišu međusobna prava i obaveze koje proizlaze iz članstva na Berzi.

(6) Berza obavještava Komisiju i javnost o prijemu novih članova.

Član 54.

Ministarstvo finansija Republike Srpske, Ministarstvo finansija i Trezora Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine i Registar mogu steći status člana Berze u vezi sa obavljanjem poslova koji su utvrđeni zakonom.

3.2 Prava člana Berze

Član 55.

Član Berze ima pravo da:

- trguje hartijama od vrijednosti koje su uvrštene u BST,
- koristi berzanski prostor i opremu u slučaju da se ne može povezati sa BST iz svojih prostorija,
- dobija informacije u vezi sa ponudom i tražnjom za hartije od vrijednosti koje su uvrštene u BST,
- učestvuje u svim vidovima obuke koju organizuje Berza.

3.3 Obaveze člana Berze

Član 56.

Član Berze obavezan je da:

- poštuje i sprovodi Pravila i uputstva Berze,
- brine za ugled Berze pri javnom nastupanju,
- vodi detaljnu evidenciju o nalozima i zaključenim berzanskim poslovima,
- redovno dostavlja Berzi polugodišnje i godišnje finansijske izvještaje u zakonom propisanim rokovima,
- obavijesti Berzu o nastupu platne nesposobnosti, početku stečajnog ili likvidacionog postupka, kao i o svim drugim događajima koji utiču, odnosno koji mogu uticati na njegovu finansijsku poziciju,
- odmah obavijesti Berzu o promjeni okolnosti koje su povezane sa ispunjavanjem uslova za obavljanje djelatnosti berzanskog posrednika,
- ažurno obavještava Berzu o svim izmjenama podataka koji se upisuju u sudski registar,
- onemogući neovlašćenim licima pristup i upotrebu BST,
- ne zloupotrebljava informacije koje nisu javno objavljene,
- plaća članarinu i druge naknade u skladu sa cjenovnikom Berze.

3.4 Prestanak članstva

Član 57.

(1) Članstvo na Berzi prestaje:

- na zahtjev člana Berze,
- ako je nad članom Berze pokrenut postupak stečaja ili likvidacije,
- ako mu se izrekne mjera trajnog isključenja iz poslovanja na Berzi.

(2) U slučaju prestanka članstva prestaje da važi i ovlašćenje za zaključivanje berzanskih poslova brokerima člana Berze.

(3) O prestanku članstva odmah se obavještavaju Komisija i javnost.

3.5 Trajno isključenje člana Berze

Član 58.

(1) Upravni odbor trajno isključuje člana Berze ako mu Komisija trajno oduzme dozvolu.

(2) Upravni odbor može trajno isključiti člana Berze ako:

- je primljen na osnovu netačnih podataka,
- više ne ispunjava propisane uslove za članstvo,
- teže povrijedi zakon ili Pravila,
- svojim postupcima narušava ugled Berze.

(3) U slučaju izricanja mjere trajnog isključenja novi zahtjev za članstvo na Berzi može se podnijeti po isteku jedne godine.

(4) Protiv izrečene mjere trajnog isključenja član Berze može uložiti prigovor Komisiji u roku od osam dana od dana prijema odluke.

3.6 Privremeno isključenje člana Berze

Član 59.

(1) Berza privremeno isključuje člana Berze ako Komisija privremeno zabrani obavljanje pojedinih ili svih poslova sa hartijama od vrijednosti.
(2) Berza može privremeno isključiti člana Berze ako:

- ne obavijesti Berzu o događajima, odnosno okolnostima koje su određene opštim aktima Berze,
- se ne pridržava odredbi Statuta i drugih akata Berze,
- ne omogući uvid u dokumentaciju u vezi sa berzanskim poslovima,
- ne uskladi svoje akte u utvrđenom roku,
- ne plaća dospjele finansijske obaveze prema Berzi.

(3) Mjera privremenog isključenja traje do otklanjanja uzroka, ali ne duže od šest mjeseci.
(4) Za vrijeme trajanja mjere privremenog isključenja zadržava se izvršavanje naloga člana Berze u BST.
(5) Odluku o privremenom isključenju donosi Direktor Berze.
(6) O privremenom isključenju člana Berze odmah se obavještavaju Komisija i javnost.

Član 60.

Protiv izrečene mjere privremenog isključenja član Berze može uložiti prigovor Komisiji u roku od osam dana od dana prijema odluke.

3.7 Podržavaoci likvidnosti

Član 61.

(1) Član Berze može obavljati poslove podržavaoca likvidnosti za jednu ili više hartija od vrijednosti za svoj račun ili račun profesionalnog investitora.
(2) Status podržavaoca likvidnosti stiče se potpisivanjem posebnog ugovora sa Berzom kojim se detaljno regulišu obaveze podržavanja likvidnosti tržišta za određenu hartiju od vrijednosti.
(3) Obaveza podržavaoca likvidnosti definiše se u odnosu na:

- vrstu hartija od vrijednosti,
- maksimalnu razliku između cijena u kupovnom i prodajnom nalogu,
- minimalnu vrijednost obavezne ponude i tražnje,
- minimalno vrijeme držanja naloga na tržištu.

(4) Berza odobrava posebne pogodnosti za podržavaoce likvidnosti koji ispunjavaju definisane kriterijume uspješnosti u vidu umanjenih naknada za trgovanje.
(5) Podržavalac likvidnosti može zaključiti i poseban ugovor sa emitentom hartije od vrijednosti kojim se detaljnije regulišu njegova prava i obaveze.
(6) Posao podržavanja likvidnosti se realizuje kroz obavezno držanje limitiranih naloga za kupovinu, odnosno prodaju određene količine hartije od vrijednosti.
(7) Berza objavljuje spisak podržavalaca likvidnosti na svojoj internet stranici.

(8) Podržavalac likvidnosti može prekinuti svoj status za određenu hartiju od vrijednosti na osnovu pisanog zahtjeva. Pet dana nakon što Berza primi zahtjev, podržavaocu likvidnosti prestaju obaveze u vezi sa podrškom likvidnosti.
(9) Član Berze može ponovo podnijeti zahtjev za dobijanje statusa podržavaoca likvidnosti u roku od 30 dana, od dana prestanka statusa.
(10) Berza može članu Berze koji ne ispunjava obaveze ukinuti status podržavaoca likvidnosti ili ograničiti njegova prava i obaveze u slučaju velikih tržišnih neravnoteža i drugih vanrednih okolnosti.
(11) Berza donosi uputstvo za podržavaoce likvidnosti kojim se detaljnije uređuju postupak i kriterijumi za sticanje statusa podržavaoca likvidnosti.

3.8 Posebni sistemi članstva

Član 62.

Članstvo u sistemu trgovanja kratkoročnim hartijama od vrijednosti i drugim instrumentima tržišta novca reguliše se posebnim pravilima.

3.9 Brokeri

Član 63.

(1) Berza izdaje brokeru dozvolu za trgovanje na osnovu zahtjeva koji podnosi član Berze.
(2) Uz zahtjev se prilažu:

- ovlašćenje brokeru da u ime i za račun člana Berze trguje na Berzi,
- potvrda da je broker zaposlen kod člana Berze na neodređeno vrijeme,
- neopoziva izjava člana Berze kojom prihvata kao sopstvene sve obaveze koje broker stvori trgovanjem na Berzi,
- dozvola za rad brokera koju izdaje Komisija,
- izjava brokera da je upoznat sa Pravilima i da će se pridržavati odredbi Pravila i drugih akata Berze.

(3) Broker dobija službenu legitimaciju sa fotografijom i ličnim identifikacionim brojem, koju je dužan nositi na vidnom mjestu.
(4) Broker može biti ovlašćen za zastupanje samo jednog člana Berze.
(5) O izdavanju dozvole obavještavaju se Komisija i javnost.

3.10 Prava brokera

Član 64.

Broker ima pravo da:

- koristi stanicu za trgovanje i zaključuje poslove za člana Berze preko BST,
- učestvuje u svim vidovima obuke i osposobljavanja koje organizuje Berza,
- daje prijedloge, inicijative i primjedbe u vezi sa poslovanjem na Berzi.

3.11 Obaveze brokera

Član 65.

Obaveze brokera su da:

- postupa u skladu sa zakonom, Pravilima i uputstvima Berze,
- savjesno obavlja poslove u interesu klijenata, tako da izbjegava svako postupanje koje bi moglo izazvati sumnju u nepristrasnost,
- čuva u tajnosti podatke iz naloga, razgovora ili odluka o poslu, osim ako nalogodavac, odnosno klijent, izričito naloži drugačije ili ako priroda posla zahtijeva drugačije postupanje,
- čuva ugled Berze,
- onemogućava trećim licima pristup i upotrebu BST preko svojih ličnih identifikacionih brojeva,
- upozorava organe Berze o ustanovljenim nepravilnostima u vezi sa funkcionisanjem BST.

3.12 Prestanak prava brokera na trgovanje na Berzi

Član 66.

Pravo na trgovanje na Berzi brokeru prestaje:

- ako član Berze otkaže ovlašćenje za zastupanje,
- ako mu je izrečena mjera trajnog isključenja.
-

3.13 Isključenje brokera iz trgovanja na Berzi

Član 67.

(1) Berza trajno isključuje brokera iz trgovanja na Berzi ako:

- Komisija trajno oduzme dozvolu za rad,
- broker bude pravosnažno osuđen za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti ili za krivično djelo propisano ZTHOV,
- ako broker teže prekrši Pravila ili na drugi način narušava ugled Berze.

(2) U slučaju izricanja mjere trajnog isključenja broker više ne može podnijeti zahtjev za poslovanje na Berzi.

(3) Berza može privremeno isključiti brokera iz trgovanja na Berzi ako:

- Komisija privremeno oduzme dozvolu za rad,
- broker krši Pravila.

(4) O isključenju brokera obavještava se Komisija.

Član 68.

(1) Protiv izrečene mjere isključenja broker može uložiti žalbu Komisiji u roku od osam dana od prijema rješenja.

(2) Žalba ne sprečava izvršenje mjere.

3.14 Berzanski sud

Član 69.

(1) Berzanski sud je poseban organ Berze za rješavanje sporova između članova Berze.
(2) Berzanski sud ima predsjednika i pet članova koje imenuje i razrješava Skupština Berze na period od dvije godine.
(3) Izbor se vrši iz reda članova Berze, zaposlenih na Berzi, pravnih stručnjaka i drugih lica kvalifikovanih za berzansko poslovanje.
(4) Članovi Upravnog i Nadzornog odbora, kao ni direktor Berze, ne mogu biti članovi Berzanskog suda.

Član 70.

(1) Strane koje su u sporu biraju po jednog člana arbitražnog vijeća sa liste članova Berzanskog suda, a zajednički biraju predsjednika arbitražnog vijeća.
(2) Ako se strane u sporu ne mogu dogovoriti o imenovanju predsjednika arbitražnog vijeća, onda ga imenuje predsjednik Berzanskog suda.
(3) Odluka arbitražnog vijeća o rješenju spora donosi se većinom glasova članova arbitražnog vijeća. Odluka je konačna i protiv nje se može voditi spor za poništenje kod nadležnog suda u slučajevima utvrđenim Zakonom o parničnom postupku.

Član 71.

Upravni odbor donosi pravilnik kojim se detaljnije uređuje rad Berzanskog suda.

4. TRGOVANJE HARTIJAMA OD VRIJEDNOSTI

4.1 Berzanski sistem trgovanja

Član 72.

Berzanski sistem trgovanja (BST) je kompjuterski informacioni sistem koji omogućava:

- unos, izmjenu, povlačenje, zadržavanje i aktiviranje naloga za trgovanje,
- zaključenje berzanskih poslova,
- nadzor unesenih naloga i zaključenih berzanskih poslova,
- ispravku berzanskih poslova,
- pristup informacijama o uvrštenim hartijama od vrijednosti.

4.2 Raspored trgovanja

Član 73.

(1) Berzansko trgovanje organizuje se svakog radnog dana prema utvrđenom godišnjem rasporedu koji se objavljuje na internet stranicama Berze.
(2) Za vrijeme praznika, drugih neradnih dana i u slučaju posebnih okolnosti ne organizuje se berzansko trgovanje.
(3) Dnevni raspored za pojedine metode trgovanja utvrđuje se najmanje sedam dana prije početka primjene.

4.3 Učesnici u berzanskim poslovima

Član 74.

(1) Berzanske poslove mogu zaključivati samo članovi Berze preko BST.
(2) Član Berze može imati sljedeće statuse u BST:

- **aktivan** – kada član Berze može zaključivati poslove i upravljati nalozima koji su uneseni u BST,
- **neaktivan** – kada član Berze ne može zaključivati poslove i upravljati nalozima koji su uneseni u BST.

(3) Nalozi za trgovanje člana Berze čiji je status “neaktivan” dobijaju status “zadržan“.

Član 75.

(1) Član Berze mora imati najmanje jednu radnu stanicu preko koje pristupa BST.
(2) Član Berze dobija sistemske identifikacione elemente koji mu omogućavaju pristup BST, izvršavanje operacija u BST i pristup podacima za koje ima ovlašćenje.
(3) Sistemski identifikacioni elementi mogu se koristiti samo u informacionim sistemima članova Berze koji su registrovani kod Berze.
(4) Član Berze je odgovaran Berzi za svaku zloupotrebu sistemskih indentifikacionih elemenata.

Član 76.

(1) Brokeri člana Berze odgovaraju za istinitost i tačnost podataka koje unose u BST.
(2) Broker ima lični identifikacioni broj koji mu omogućava pristup BST, izvođenje operacija u sistemu i pristup podacima za koje je ovlašćen.
(3) Brokeri člana Berze mogu dobiti različita ovlašćenja u pogledu pristupa nalozima člana Berze.
(4) Upotreba lične identifikacione šifre dozvoljena je samo ovlašćenom brokeru kome je taj broj dodijeljen.
(5) Za zloupotrebe lične identifikacione šifre odgovoran je ovlašćeni broker pod čijom ličnom šifrom dođe do zloupotrebe, odnosno član Berze ako je odgovoran za zloupotrebu.

4.4 Berzanski poslovi

Član 77.

(1) Berzanski poslovi su kupovina i prodaja hartija od vrijednosti preko BST.
(2) Izvan BST mogu se zaključivati samo poslovi sa blokovima hartija od vrijednosti u skladu sa propisima Komisije.
(3) Berzanski poslovi mogu biti promptni i terminski.
(4) Promptni berzanski poslovi su oni kod kojih se obaveze iz zaključenih berzanskih poslova ispunjavaju najduže u roku od tri radna dana nakon zaključenja posla, u skladu sa pravilima Registra.
(5) Terminski berzanski poslovi se regulišu posebnim aktima Berze.

Član 78.

(1) Vrijeme zaključenja berzanskog posla je onaj trenutak kada BST poveže kupovne i prodajne naloge u skladu sa Pravilima.
(2) Kao vrijeme zaključenja uvažava se vrijeme u BST.
(3) Berzanski posao je zaključen u mjestu sjedišta Berze.

4.5 Predmet trgovine

Član 79.

(1) Predmet berzanske trgovine su uvrštene hartije od vrijednosti, uključujući i nedospjele prateće kupone, prava i obaveze.
(2) Berza objavljuje datum od koga se počinje trgovati bez prava na kupon (*ex-coupon date*), odnosno dividendu (*ex-dividend date*), na osnovu datuma presjeka prava koji utvrdi emitent i propisa koji regulišu obračun i poravnanje.
(3) Najmanja količina (lot) za koju se može unijeti ponuda u BST je jedna hartija od vrijednosti, osim u slučajevima kada se odlukom o uvrštenju drugačije utvrdi.

Član 80.

Hartija od vrijednosti u BST može se nalaziti u jednom od sljedećih stanja:

- **trgovana** - njome se trguje preko BST u skladu sa Pravilima,
- **zadržana** – nije moguće zaključenje poslova sa tom hartijom od vrijednosti, ali je moguće upravljati nalozima,

- **zaustavljena** - BST ne omogućava zaključenje poslova, niti unos naloga,
- **isključena** - hartija od vrijednosti je isključena iz BST.

4.6 Cijena hartija od vrijednosti

Član 81.

(1) Cijena akcija izražava se u KM za lot, brojem koji je veći od nule.
(2) Cijena obveznica i drugih dužničkih instrumenata izražava se u procentima od nominalne vrijednosti neotplaćene glavnice, bez pripadajućeg dijela nedospjelih kamata (čista cijena).
(3) Kupac obveznica dužan je da uz kupovnu cijenu plati i pripadajući dio nedospjele kamate u skladu sa propisima za obračun i poravnanje (prljava cijena).

Član 82.

Najmanja dozvoljena izmjena cijene hartije od vrijednosti pri promjeni naloga (standard promjene cijene) utvrđuje se Uputstvom.

4.7 Prijem naloga za trgovanje

Član 83.

(1) Prije preuzimanja prvog naloga za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrijednosti, član Berze zaključuje sa klijentom ugovor o berzanskom posredovanju u skladu sa propisima Komisije.
(2) Svaki nalog mora da sadržava sve potrebne podatke za izvršenje, a naročito vrstu naloga, rok važenja, oznaku i količinu hartije od vrijednosti koja je predmet trgovine.

Član 84.

(1) Član Berze prima naloge klijenata:

- u sopstvenom organizacionom dijelu koji izvršava naloge klijenata ili u drugim organizacionim dijelovima koji primljene naloge prosljeđuju dijelu koji izvršava naloge,
- u poslovnici pravnog lica koje u ime i za račun tog člana Berze prima naloge.

(2) Član Berze obavezan je da dostavi klijentu potvrdu o prijemu naloga najkasnije sljedeći radni dan nakon prijema naloga.
(3) Potvrda o prijemu naloga sadrži sve elemente u skladu sa propisima koji regulišu poslovanje berzanskog posrednika.
(4) Odredbe prethodnih stavova shodno se primjenjuju na izmjenu i povlačenje naloga.

Član 85.

(1) Član Berze može da odbije nalog:

- za kupovinu, kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale po osnovu izvršenja naloga,
- za prodaju, kada utvrdi da na računu hartija od vrijednosti klijenta nema dovoljno hartija od vrijednosti koje su predmet naloga,
- u drugim slučajevima u skladu sa propisima koji regulišu poslovanje berzanskog posrednika.

(2) Član Berze mora da obavijesti klijenta o odbijanju naloga u roku koji je utvrđen propisima o poslovanju berzanskog posrednika te obrazložiti razlog odbijanja.

4.8 Knjiga naloga

Član 86.

(1) Član Berze dužan je da vodi knjigu naloga u koju se upisuju svi nalozi za kupovinu i prodaju hartija od vrijednosti svih klijenata prije ili istovremeno sa unosom u BST.
(2) Nalozi se upisuju hronološkim redoslijedom i označavaju odgovarajućim rednim brojem.
(3) Knjiga naloga obavezno sadrži datum i vrijeme prijema naloga, podatke o licu koje je dalo nalog, oznaku i količinu HOV.
(4) Član Berze mora čuvati knjigu naloga u skladu sa propisima Komisije.

4.9 Sadržaj naloga

Član 87.

(1) Obavezni elementi prilikom unosa naloga u BST su:

- vrsta naloga (kupovni ili prodajni),
- oznaka člana Berze,
- oznaka brokera,
- oznaka hartije od vrijednosti,
- količina hartije od vrijednosti,
- vrsta računa,
- broj računa.

(2) BST automatski dodjeljuje nalogu oznaku člana Berze i brokera.
(3) BST odbacuje naloge koji ne sadrže sve obavezne elemente.

Član 88.

(1) Nalog ne mora da sadrži:

- cijenu hartije od vrijednosti,
- dodatne uslove,
- reference (napomene).

(2) Ako nalog ne sadrži cijenu tretira se kao dnevni tržišni nalog bez dodatnih uslova prikazivanja i izvršenja.

4.10 Vrste naloga

Član 89.

(1) S obzirom na cijenu nalozi mogu biti:

- **tržišni** – gdje nalogodavac ne postavlja ograničenja u odnosu na cijenu,
- **limitirani** – gdje nalogodavac određuje najvišu prihvatljivu cijenu kupovine, odnosno najnižu prihvatljivu cijenu prodaje,
- **tržišni u limitirani** – koji se unosi kao tržišni nalog i izvršava po najboljoj cijeni suprotnog naloga. Ako se nalog ne može u cijelosti izvršiti po cijeni suprotnog naloga, nalog se pretvara u limitirani nalog za preostalu količinu po cijeni po kojoj je djelimično izvršen,
- **stop** – gdje se unosi dodatni parametar, stop cijena. Kada se na tržištu dostigne stop cijena, nalog se automatski aktivira kao tržišni (stop tržišni nalog), odnosno limitirani nalog (stop limitirani nalog), te izvršava ako postoje uslovi na tržištu.

(2) Pored obaveznih elemenata nalozi mogu da sadrže i dodatne uslove u vezi sa količinom, načinom prikazivanja i vremenom izvršenja.

Član 90.

(1) Nalozi sa dodatnim uslovima u vezi sa količinom izvršenja su:

- nalog **„sve ili ništa“** – izvršava se samo ako je moguće kupiti ili prodati cjelokupnu količinu iz naloga. Unos skrivene količine nije dozvoljen,
- nalog sa „**minimalnom količinom svih zaključenih poslova“** - posao se zaključuje samo sa količinom koja je jednaka ili veća od minimalne količine iz naloga. Ukoliko je preostali dio naloga manji od zahtijevane minimalne količine, nalog se mijenja tako da je minimalna količina jednaka preostaloj količini naloga.

(2) Kod ovih naloga dozvoljeno je stavljanje uslova u vezi sa vremenom izvršenja (dnevni, otvoreni, nalog koji važi do određenog datuma).

(3) Ovi nalozi se posebno označavaju i prikazuju na tržištu odvojeno od ostalih naloga.

Član 91.

(1) **Nalog sa skrivenom količinom** je nalog sa dodatnim uslovom koji prikazuje tržištu samo vidljivu količinu, dok je ostatak pohranjen u skrivenoj količini naloga.

(2) Uputstvom za trgovanje može se propisati minimalna vrijednost vidljive i ukupne količine u nalogu.

Član 92.

Nalozi sa dodatnim uslovom vremena izvršenja su:

- **dnevni nalog** – važi samo na dan unosa te se automatski briše po isteku dana trgovanja,
- **otvoreni nalog** (nalog do opoziva) - važi do izvršenja na tržištu, odnosno do opoziva naloga od strane člana Berze koji ga je unio, a najduže 180 dana od dana unosa, izmjene ili potvrde,
- **nalog koji važi do određenog datuma** - važi do izvršenja ili određenog datuma. Ako nalog nije izvršen do izabranog datuma ili u roku od 180 dana od dana unosa, izmjene ili potvrde, BST ga automatski briše,

- nalog sa **„rasponom i odstranjenjem neizvršene količine“** - jednim unosom omogućava kupovinu ili prodaju hartije od vrijednosti po različitim cijenama do navedenog limita, pri čemu se neizvršena količina briše iz BST. Nalog sa rasponom i odstranjenjem neizvršene količine moguće je izvršiti samo kada je tržište otvoreno. Upotreba drugih dodatnih uslova nije moguća,
- nalog „**izvrši sve ili opozovi“** - jednim unosom omogućava kupovinu ili prodaju hartije od vrijednosti po različitim cijenama do navedenog limita, pri čemu se nalog mora izvršiti odmah i u cijelosti (u jednoj ili više transakcija) ili se ne izvršava uopšte. Nalog izvrši sve ili opozovi je moguće izvršiti samo kada je tržište otvoreno. Upotreba drugih dodatnih uslova nije moguća.

4.11 Vrste računa

Član 93.

(1) **Račun člana Berze** upotrebljava se za naloge koje član Berze izvršava u svoje ime i za svoj račun.
(2) **Račun klijenta** je račun koji član Berze upotrebljava za naloge koje izvršava u svoje ime, a za račun klijenta.
(3) **Zajednički račun** se upotrebljava kod udruživanja naloga više lica.
(4) **Račun za upravljanje portfeljom hartija od vrijednosti** je poseban račun koji član Berze upotrebljava za obavljanje usluga upravljanja portfeljom hartija od vrijednosti u vlasništvu klijenta.
(5) **Kastodi račun** upotrebljava član Berze za naloge koje izvršava za račun klijenta kastodi banke.

4.12 Novčana sredstva klijenata

Član 94.

(1) Član Berze je obavezan da otvori u banci poseban račun za novčana sredstva klijenata.
(2) Preko računa iz prethodnog stava mogu se izvršavati isključivo transakcije za račun klijenata u skladu sa njihovim nalozima.
(3) Iznos koji se dobije prodajom hartije od vrijednosti, te neiskorišćeni avans, član Berze mora doznačiti na klijentov bankovni račun sljedeći radni dan računajući od:

- prijema novčanih sredstava iz posla koji je zaključio za račun klijenta,
- opoziva naloga za koji je klijent platio avans.

(4) Član Berze može da postupi suprotno od odredbi prethodnog stava samo u slučaju ako je drugačije ugovoreno sa klijentom.
(5) Član Berze ne smije da upotrebljava novčana sredstva klijenata za svoj račun ili za račun drugih klijenata.

4.13 Izvršavanje naloga

Član 95.

(1) Član Berze unosi naloge u BST prema zahtjevima klijenata po redoslijedu iz knjige naloga, čim su ispunjeni uslovi.
(2) Član Berze i broker su dužni da kod izvršenja naloga klijenata osiguraju da se konflikt interesa između klijenata i člana Berze svede na minimalno mogući nivo.
(3) Član Berze ne smije da kupi, odnosno da proda hartije od vrijednosti za svoj račun, račun člana uprave ili za račun zaposlenog:

- ako zbog takve kupovine, odnosno prodaje ne bi mogao izvršiti nalog klijenta,
- ako bi u tom slučaju nalog klijenta bilo moguće izvršiti samo pod uslovima koji su manje povoljni za klijenta.

(4) Bliže uslove izvršenja naloga propisuje Komisija.

4.14 Izvršavanje diskrecionog naloga

Član 96.

(1) Diskrecioni nalog je vrsta naloga u kojem klijent ne određuje cijenu za kupovinu ili prodaju hartije od vrijednosti, već ovlašćuje brokera da je odredi prema vlastitoj procjeni.
(2) Ako diskrecioni nalog nije izvršen tokom dana trgovanja, prestaje važiti te se odstranjuje iz BST.
(3) Broker mora da izvrši diskrecione naloge, koji se odnose na istu hartiju od vrijednosti, prema redoslijedu njihovog prijema.
(4) Član Berze treba da izvrši diskrecioni nalog onda kad pažnjom dobrog stručnjaka ocijeni da je, s obzirom na stanje na tržištu, to najpovoljnije za interese klijenta, bez obzira na odredbu iz stava 1. prethodnog člana.
(5) Pri izvršavanju diskrecionog naloga, član Berze ne može da unese suprotan diskrecioni nalog za račun drugog klijenta, odnosno nalog za vlastiti račun, račun člana uprave ili račun zaposlenog kod člana Berze, ako bi na taj način došlo do zaključenja posla.

4.15 Izvršavanje naloga za više klijenata

Član 97.

(1) Kada član Berze istovremeno primi više diskrecionih naloga, odnosno više naloga sa jednakim uslovima izvršenja, takve naloge može da udruži u jedan nalog u skladu sa propisima Komisije *(u daljem tekstu: udruženi nalog).*
(2) Član Berze ne može da uključi u udruženi nalog vlastite naloge, kao i naloge članova uprave i zaposlenih, osim ako se radi o udruženom nalogu sa dodatnim uslovom u vezi sa količinom izvršenja tipa „sve ili ništa“ ili učestvovanju u aukcijama za paket akcija. U ovom slučaju prioritet prilikom raspoređivanja poslova imaju klijenti člana Berze.
(3) Zaključeni poslovi po osnovu udruženog naloga raspoređuju se na klijente prema redoslijedu prijema.
(4) Ukoliko je član Berze udružio naloge više klijenata, po osnovu upravljanja portfeljima, tada se raspodjela vrši na proporcionalnoj osnovi u skladu sa propisima Komisije.

4.16 Vrijeme unosa naloga

Član 98.

(1) Vrijeme unosa naloga je vrijeme koje BST dodijeli nalogu pri registraciji u centralnoj elektronskoj knjizi naloga BST.
(2) Pri određivanju vremenske oznake naloga uvažava se vrijeme BST.

4.17 Stanja naloga

Član 99.

(1) Nalog koji je unesen u BST može se nalaziti u jednom od sljedećih stanja:

- **aktivan** - nalog se izvršava u skladu sa statičkim i dinamičkim ograničenjima cijena,
- **neaktivan** - nalog se ne izvršava zbog statičkih ograničenja cijena,
- **zadržan** - nalog se ne izvršava jer je zadržan od strane člana Berze ili Berze. Ponovno može da ih aktivira samo član Berze. Pri aktiviranju nalog dobija novu vremensku oznaku te se, s obzirom na ograničenja cijena, postavlja u aktivno ili neaktivno stanje,
- **odstranjen** – nalog je odstranjen iz BST zbog izvršenja, isteka vremena izvršenja ili poništenja od strane Berze ili člana Berze,
- **stopiran** – nalog koji se aktivira na tržištu kada se dostigne stop cijena te se, s obzirom na ograničenja cijena, postavlja u aktivno ili neaktivno stanje.

(2) BST kod izmjene graničnih vrijednosti ograničenja cijena premiješta nalog u odgovarajuće aktivno, odnosno neaktivno stanje. Pri tome se ne mijenja vremenska oznaka naloga.
(3) Na početku svakog dana trgovanja BST odstranjuje naloge kojima je isteklo vrijeme izvršenja.
(4) Smatra se da je nalog na tržištu ako ima status „aktivan“ ili „neaktivan“.

4.18 Redoslijed naloga

Član 100.

(1) Pri unosu naloga u BST dodjeljuje se vremenska oznaka koja je jednaka vremenu unosa.
(2) BST određuje redoslijed naloga na osnovu sljedećih kriterijuma:

- tržišni nalozi imaju prednost u odnosu na limitirane naloge;
- redoslijed aktivnih limitiranih naloga utvrđuje se tako da prednost imaju kupovni nalozi sa višom cijenom, odnosno prodajni nalozi sa nižom cijenom;
- ako više aktivnih naloga ima jednaku cijenu, prednost imaju nalozi koji su ranije uneseni u BST.

(3) Ako se izmijeni cijena ili poveća količina hartija od vrijednosti, tržišni nalog promijeni u limitirani ili obrnuto, BST dodjeljuje nalogu novu vremensku oznaku koja je jednaka vremenu izmjene naloga.

4.19 Pristup podacima

Član 101.

(1) Član Berze ima pristup sljedećim podacima u BST:

- najbolja kupovna (*best bid*) i prodajna cijena (*best ask*) u aktivnim nalozima,
- cijena i količina u pojedinačnim nalozima,
- predotvarajuća cijena i količina,
- cijene i količine u pojedinačnim poslovima,
- vrijeme zaključenja posla,
- jedinstvena oznaka posla,
- otvarajuća i trenutna dnevna prosječna cijena,
- ukupna količina u zaključenim poslovima,
- referentna cijena,
- dnevni raspored trgovanja,
- status tržišta,
- status hartije od vrijednosti,
- vrsta naloga,
- oznaka hartije od vrijednosti,
- statičke i dinamičke cjenovne granice.

(2) Uputstvom može da se ograniči vidljivost oznake člana Berze u pojedinačnim nalozima i poslovima.

(3) Članovi Berze nemaju pristup sljedećim podacima o hartijama od vrijednosti u BST:

- broj računa u pojedinačnim nalozima i poslovima,
- tip računa,
- referenca u pojedinačnim nalozima,
- ukupna količina u nalozima sa skrivenom količinom,
- vremenska oznaka naloga,
- vrijeme unosa naloga.

(4) Dostupnost podataka u vezi sa nalozima, zaključenim poslovima, stanjima hartije od vrijednosti i fazama trgovanja detaljnije se opisuje u Uputstvu.

4.20 Metode trgovanja

Član 102.

(1) Metode trgovanja na Berzi su:

- kontinuirano trgovanje,
- aukcija.

(2) Hartijama od vrijednosti na službenom berzanskom tržištu trguje se kontinuiranom metodom.

(3) Za hartije od vrijednosti na slobodnom tržištu metoda trgovanja određuje se u zavisnosti od vrijednosti prometa, broja transakcija, broja dana trgovanja i ostalih parametara likvidnosti, što se detaljnije uređuje Uputstvom.

(4) Posebne metode trgovanja su:

- aukcija za paket akcija,
- kontinuirana javna ponuda,
- javna ponuda po jedinstvenoj cijeni.

4.21 Kontinuirano trgovanje

Član 103.

(1) Faze trgovanja su:

- **zatvoreno tržište** – kada nije dozvoljeno upravljanje nalozima i zaključivanje poslova,
- **tržište prije otvaranja** – kada je moguće upravljanje nalozima, ali ne i zaključivanje poslova,
- **otvaranje tržišta** – kada se na osnovu unesenih naloga utvrđuje otvarajuća cijena i zaključe mogući poslovi,
- **otvoreno tržište** – kada je moguće upravljanje nalozima i zaključivanje poslova.

(2) Trajanje pojedinih faza trgovanja, te vremenski raspored otvaranja tržišta za pojedine HOV utvrđuje se Uputstvom najmanje sedam dana prije početka njihove primjene.

(3) Trajanje trgovanja može da se produži ili skratiti posebnom odlukom u situacijama kada je to neophodno da se održi kontinuitet operacija.

(4) Upravljanje nalozima i zaključivanje poslova zavisi od faze trgovanja, te statusa HOV, naloga i člana Berze.

(5) Priručnikom za trgovanje detaljnije se opisuje način zaključivanja poslova za različita stanja na tržištu.

4.22 Otvaranje tržišta

Član 104.

(1) Otvaranje tržišta je prelazak iz faze prije otvaranja u fazu otvorenog tržišta, kada nije moguće upravljati nalozima.

(2) Član Berze ima uvid u predotvarajuće cijene koje se izračunavaju na osnovu trenutnog stanja naloga na tržištu.

(3) BST otvara tržište u slučajno odabranom momentu iz perioda koji traje najduže dva minuta.

(4) Otvaranje tržišta za pojedinačne hartije od vrijednosti izvodi se na jedan od sljedećih načina:

- ako je najbolja prodajna cijena viša od najbolje kupovne cijene poslovi se ne zaključuju,
- ako je najbolja kupovna cijena jednaka ili viša od najbolje prodajne cijene, ili su na tržištu aktivni samo tržišni nalozi, poslovi se zaključuju po otvarajućoj cijeni,
- u slučaju da otvarajuća cijena odstupa od zatvarajuće cijene prethodnog dana trgovanja više od procenta koji je utvrđen za dinamičke cjenovne granice, otvaranje tržišta se prolongira za dodatni period. Ovako utvrđena otvarajuća cijena predstavlja novu referentnu cijenu u odnosu na koju se utvrđuju nove dinamičke granice za fluktuaciju cijena. Interval fluktuacije cijena i period prolongiranja otvaranja utvrđuju se Uputstvom.

4.23 Otvarajuća cijena

Član 105.

(1) Otvarajuća cijena utvrđuje se na osnovu stanja aktivnih naloga u momentu otvaranja tržišta, tako što se sukcesivno primjenjuju sljedeći kriterijumi:

- cijena pri kojoj se ostvaruje najveći promet,
- cijena pri kojoj ostaje najmanja neizvršena količina (ostatak) u nalozima koji učestvuju u njenom formiranju, ako se pri više cijena ostvaruje jednak promet.

(2) Kada otvarajuću cijenu nije moguće odrediti na osnovu prethodnih kriterijuma, ona se utvrđuje na osnovu dodatnih kriterijuma:

- ako su jednaki ostaci samo na strani kupovine (prodaje) otvarajuća cijena se formira pri najvišoj (najnižoj) cijeni od svih mogućih cijena,
- ako postoje dvije ili više cijena sa jednakim mogućim obimom prometa i jednakim količinskim ostacima na strani kupovine i prodaje, otvarajuća cijena je aritmetička sredina između najviše i najniže moguće cijene, zaokruženo na standard promjene cijene.

(3) Za utvrđivanje otvarajuće cijene ne uzimaju se u obzir nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja.

(4) Otvarajuća cijena jednaka je zatvarajućoj cijeni prethodnog dana trgovanja ako su na tržištu aktivni samo tržišni nalozi.

4.24 Otvoreno tržište

Član 106.

(1) Kada je tržište otvoreno za trgovanje BST automatski zaključuje poslove uparivanjem aktivnih naloga, pri čemu se uvažava redoslijed izvršenja naloga.

(2) Ako je unesena kupovna (prodajna) cijena viša (niža) od najbolje cijene iz suprotnog naloga, BST automatski zaključuje poslove po cijeni iz najpovoljnijeg suprotnog naloga u okviru dinamičkih cjenovnih granica, ako su ispunjeni i ostali uslovi u vezi sa načinom izvršenja naloga.

(3) Ako su na tržištu aktivni samo tržišni nalozi poslovi se zaključuju po referentnoj cijeni.

(4) Kada se zaključuju poslovi sa preostalom količinom u nalogu koristi se unesena cijena.

(5) Poslovi koji su zaključeni između klijenata jednog člana Berze (kros poslovi) se posebno označavaju.

4.25 Aukcije

Član 107.

(1) Aukcijska metoda trgovanja, za razliku od metode kontinuiranog trgovanja, nema fazu otvorenog tržišta.

(2) Prilikom otvaranja tržišta uzimaju se u obzir i nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja, u slučaju kada se otvarajuća cijena ne može utvrditi samo na osnovu naloga bez dodatnih uslova. Priručnikom za trgovanje detaljnije se opisuje način izračunavanja otvarajuće cijene u ovim situacijama.

(3) Dozvoljen je unos sljedećih vrsta naloga:

- limitirani nalog,
- nalozi sa dodatnim uslovima količine izvršenja,
- nalozi sa dodatnim uslovima vremena izvršenja (dnevni, otvoreni, nalog koji važi do određenog datuma).

4.26 Ograničenja fluktuacije cijena

Član 108.

(1) Poslovi sa hartijama od vrijednosti koje su uvrštene na službeno berzansko tržište mogu se zaključivati po cijenama koje ne smiju odstupati više od 20 % od zatvarajuće cijene prethodnog dana trgovanja (statičke granice).
(2) Ograničenje iz prethodnog stava odnosi se i na hartije od vrijednosti na slobodnom tržištu kojima se trguje kontinuiranom metodom.
(3) Uputstvom mogu da se uvedu ograničenja fluktuacije cijena za ostale hartije od vrijednosti na slobodnom tržištu kojima se trguje aukcijskom metodom.
(4) Cijena hartije od vrijednosti formira se slobodno za prvi dan trgovanja.
(5) Bez obzira na ograničenja iz prethodnih stavova, u slučaju velikih tržišnih neravnoteža ili drugih izvanrednih okolnosti, direktor Berze može posebnom odlukom privremeno da ukine ili izmijeni ograničenje za pojedine hartije od vrijednosti, o čemu se odmah obavještavaju članovi Berze, Komisija i javnost.
(6) Odluka iz stava 5. ovog člana stupa na snagu 48 sati nakon njenog objavljivanja.

Član 109.

(1) Uputstvom se definišu i uže dinamičke granice za fluktuacije cijena u odnosu na trenutnu referentnu cijenu, radi sprečavanja velikih oscilacija cijena hartija od vrijednosti tokom trgovanja.
(2) Referentna cijena za utvrđivanje dinamičkih granica je:

- posljednja zatvarajuća cijena hartije od vrijednosti,
- otvarajuća cijena, u slučaju da je otvaranje tržišta prolongirano zbog mogućeg narušavanja dinamičkih granica,
- otvarajuća cijena prethodne prekinute aukcije, ako je tokom dana bilo prekida trgovanja zbog mogućeg narušavanja dinamičkih granica.

4.27 Privremeni prekid trgovanja

Član 110.

(1) Kontinuirano trgovanje određenom hartijom od vrijednosti privremeno se prekida u slučaju da BST može zaključiti posao izvan dinamičkih granica, nakon čega se pokreće posebna aukcija (prekinuta aukcija) i utvrđuje nova referentna cijena.
(2) Pokretanje aukcije iz prethodnog stava detaljnije se opisuje Uputstvom.

Član 111.

Ako tokom berzanskog trgovanja nastupe veća kolebanja cijena ili druge neuobičajene okolnosti direktor Berze može da izmijeni raspored ili zaustavi trgovanje na kraće vrijeme do otklanjanja uzroka.

4.28 Raskid zaključenog posla

Član 112.

(1) Berzanski posao može se raskinuti ako je zaključen greškom jednog od članova Berze. Rok za dostavljanje zahtjeva za raskid posla je 60 minuta po zaključenju posla. Po isteku tog roka članovi Berze ne mogu više raskinuti posao.
(2) Za berzanske poslove koji se zaključuju u periodu od 30 minuta prije završetka berzanskog trgovanja, zahtjev se može dostaviti najkasnije 30 minuta po završetku trgovanja.
(3) Berzanski posao se raskida ako su saglasna oba člana Berze.
(4) Član Berze koji je tražio raskid zaključenog posla mora da dostavi Berzi odgovarajuću evidenciju naloga koja se odnosi na raskinuti posao i ostalu dokumentaciju u vezi sa raskinutim poslom koja dokazuje grešku, najkasnije u roku od jednog sata nakon dostavljanja zahtjeva za raskid posla.

4.29 Izmjena zaključenog posla

Član 113.

(1) Prenos posla sa računa klijenta na račun člana Berze i obratno, te sa računa jednog klijenta na račun drugog klijenta istog člana Berze, moguć je samo u slučaju greške pri unosu podataka u BST.
(2) Broker koji je tražio prenos posla mora Berzi da dostavi izvod iz evidencije naloga koji se odnosi na preneseni posao i ostalu dokumentaciju kojom dokazuje grešku u vezi sa poslom.
(3) Zahtjevi za izmjene se primaju najkasnije 30 minuta po završetku trgovanja.
(4) Berza može da ispravi pogrešne podatke u zaključenom poslu u BST.

4.30 Zaključenje trgovanja

Član 114.

(1) Po isteku roka za dostavljanje zahtjeva za ispravke i raskid poslova Berza zaključuje trgovanje, utvrđuje zatvarajuću i službenu jedinstvenu cijenu hartija od vrijednosti, te sačinjava zaključnicu u kojoj se nalaze svi poslovi koji su zaključeni u jednom danu trgovanja.
(2) Zaključnica se dostavlja Registru, koji je nadležan za ispunjenje obaveza po osnovu poslova sa hartijama od vrijednosti u skladu sa propisima koji regulišu obračun i poravnanje.
(3) Zaključnica se dostavlja i depozitaru u slučaju da se radi o trgovanju udjelima u otvorenim investicionim fondovima i organizovanju javne emisije hartija od vrijednosti na Berzi.

Član 115.

(1) Članovi Berze dobijaju izvod iz zaključnice u kome se nalaze poslovi koji su zaključeni u njihovo ime.
(2) Član Berze je obavezan da pismeno obavijesti klijenta o svakom zaključenom poslu, najkasnije narednog dana od dana zaključenja.
(3) Obračun obavljenog posla sadrži elemente u skladu sa propisima Komisije.

4.31 Zatvarajuća cijena

Član 116.

(1) Zatvarajuća cijena hartije od vrijednosti je prosječna cijena zaključenih poslova u posljednjih 30 minuta prije zatvaranja tržišta, zaokružena na standard promjene cijene.
(2) U slučaju da u posljednjih 30 minuta prije zatvaranja tržišta nije bilo zaključenih poslova, zatvarajuća cijena je službena jedinstvena cijena tog dana trgovanja.
(3) Ako u toku dana trgovanja nije bilo poslova sa hartijom od vrijednosti zatvarajuća cijena je zatvarajuća cijena prethodnog dana trgovanja.

4.32 Službena jedinstvena cijena

Član 117.

(1) Službena jedinstvena cijena utvrđuje se na kraju dana kao prosječna cijena za sve zaključene poslove sa hartijom od vrijednosti, zaokružena na standard promjene cijene. Pri izračunavanju prosječne cijene koristi se metod ponderisane aritmetičke sredine, gdje se kao ponder uzima količina prometovanih hartija od vrijednosti. Ukoliko nije bilo zaključenih poslova, službenom jedinstvenom cijenom se smatra službena jedinstvena cijena prethodnog dana trgovanja.
(2) Jedinstvena cijena određuje se tokom dana trgovanja kao trenutna prosječna cijena.
(3) Pri izračunavanju prosječne cijene ne uključuju se poslovi sa blokovima hartija od vrijednosti.
(4) Službena jedinstvena cijena hartije od vrijednosti utvrđuje se svaki dan i objavljuje u službenoj kursnoj listi.

4.33 Službena kursna lista

Član 118.

(1) Službena kursna lista utvrđuje se na kraju dana trgovanja.
(2) Naknadne popravke u kursnoj listi moguće su u slučaju greške pri izračunavanju ili štampanju.
(3) U slučaju naknadne ispravke u kursnoj listi obavještavaju se Komisija i javnost.
(4) Sadržaj službene kursne liste utvrđuje se Uputstvom.

4.34 Berzanski indeksi

Član 119.

(1) Berzanski indeksi objavljuju se u kursnoj listi.
(2) Sadržaj i način izračunavanja berzanskih indeksa utvrđuje se posebnom odlukom.

4.35 Aukcija za paket akcija

Član 120.

(1) Berza organizuje posebne aukcije za pakete akcija koje predstavljaju najmanje 5 % ukupnog broja emitovanih akcija određenog akcionarskog društva ili njihova početna vrijednost iznosi najmanje 200.000 KM.
(2) Član Berze podnosi zahtjev za organizovanje aukcije za jednog ili više svojih klijenta ili klijenata drugih članova Berze. U slučaju da se organizuje aukcija koja uključuje klijente više članova Berze, članovi Berze koji primaju naloge dužni su da potpišu ugovor sa članom Berze koji unosi nalog u BST. Zahtjev sadrži podatke o hartiji od vrijednosti, količini koja se prodaje, početnoj cijeni i uslovima plaćanja. Početna cijena mora biti djeljiva sa standardom promjene cijene.
(3) Berza odlučuje o održavanju aukcije u roku od tri dana od dobijanja zahtjeva. Odluka sadrži podatke o datumu održavanja aukcije, hartiji od vrijednosti, količini koja se prodaje, traženoj cijeni i uslovima plaćanja.
(4) Aukcija se ne može održati u roku koji je kraći od sedam dana od objavljivanja odluke iz prethodnog stava.
(5) Član Berze, zastupnik prodavca hartija od vrijednosti, dužan je da obavijesti prodavca o datumu održavanja aukcije.
(6) Berza objavljuje na svojim internet stranicama vrijeme održavanja aukcije, podatke o hartiji od vrijednosti, količini koja se prodaje, cijeni i uslovima plaćanja.

Član 121.

Aukcija za paket akcija odvija se u sljedećim fazama:

- unos prodajnog naloga,
- zatvoreno tržište, kada nije dozvoljen unos, korekcija i opozivanje naloga,
- unos kupovnih naloga,
- izmjena kupovnih naloga,
- zaključenje posla i zatvaranje tržišta.

Član 122.

(1) U fazi unosa prodajnog naloga član Berze, zastupnik prodavca akcija, unosi u BST prodajni nalog koji sadrži sljedeće podatke:

- oznaka hartije od vrijednosti,
- količina hartije od vrijednosti,
- cijena,
- tip i broj računa klijenta.

(2) Prodajni nalog se unosi kao dnevni i nije moguće unijeti dodatne uslove izvršenja. Moguć je unos udruženih naloga.

(3) U drugoj fazi BST ne dozvoljava unos prodajnih i kupovnih naloga.
(4) Unos, povlačenje i izmjena kupovnih naloga se odvija u trećoj, a izmjena naloga u četvrtoj fazi prema sljedećim pravilima:

- članovi Berze mogu da unose u BST više kupovnih naloga,
- kupovni nalozi moraju da odgovaraju po količini već unesenom prodajnom nalogu,
- mogu da se koriste udruženi nalozi,
- povlačenje kupovnih naloga dozvoljeno je samo u trećoj fazi.

(5) Svi članovi Berze mogu da unose kupovne naloge i povećavaju cijene za najmanje jedan standard promjene cijene u trećoj fazi aukcije. Članovi Berze mogu da vide prodajnu cijenu koju je dao broker prodavca za određenu HOV i sve kupovne cijene koje su unijeli drugi članovi Berze.
(6) U četvrtoj fazi aukcije ne mogu da se unose novi kupovni nalozi u BST. Članovi Berze mogu povećavati cijene u kupovnim nalozima, za najmanje jedan standard promjene cijene.
(7) Ukoliko je posljednji kupovni nalog unesen unutar vremenskog intervala prije otvaranja tržišta koji je predviđen Uputstvom, vrijeme trajanja aukcije se produžava za taj interval. Produžavanje trajanja aukcije vrši se kontinuirano, ako je u toku trajanja posljednjeg intervala promijenjena kupovna cijena.
(8) Produžavanje trajanja aukcije moguće je do pete faze kada BST zaključuje posao uzimajući kupovni nalog sa najvišom kupovnom cijenom. Ukoliko postoji više takvih naloga uzima se nalog sa starijom vremenskom oznakom.
(9) Vrijeme trajanja pojedinih faza aukcije, te dužina intervala koji su povezani sa produžavanjem aukcije utvrđuju se Uputstvom. Vrijeme trajanja pojedinih faza aukcije može da se izmijeni ako dođe do problema u funkcionisanju BST.

4.36 Kontinuirana javna ponuda

Član 123.

(1) Kontinuirana javna ponuda sastoji se od sljedećih faza:

- tržište prije otvaranja,
- otvaranje tržišta,
- otvoreno tržište,
- zatvoreno tržište.

(2) Raspored unosa naloga u BST utvrđuje se posebnom odlukom u skladu sa prospektom emitenta.
(3) Član Berze, koji je ovlašćen od strane emitenta, unosi nalog za prodaju prema elementima iz javne ponude.
(4) Otvaranje tržišta se izvodi u skladu sa metodom kontinuiranog trgovanja.
(5) U vrijeme kada je tržište otvoreno za trgovanje, BST automatski zaključuje poslove uparivanjem aktivnih naloga, pri čemu se uvažava redoslijed izvršenja naloga. Dozvoljen je unos naloga koji se koriste u metodi kontinuiranog trgovanja.
(6) Ponuda je otvorena dok se ne realizuje ponuđena količina hartija od vrijednosti ili do isteka ponude.
(7) Uplata upisanih hartija od vrijednosti se vrši na osnovu izvještaja Berze u skladu sa prospektom, propisima Komisije i Registra.
(8) Unos naloga i uplata upisanih hartija od vrijednosti mogu se dodatno regulisati Uputstvom.

4.37 Javna ponuda po jedinstvenoj cijeni

Član 124.

(1) Član Berze koji je ovlašćen od strane emitenta unosi nalog za prodaju prema elementima iz javne ponude.
(2) Raspored unošenja naloga utvrđuje se posebnom odlukom u skladu sa prospektom emitenta.
(3) Berza može skratiti period trajanja javne ponude na osnovu zahtjeva emitenta u slučaju da emitent ocijeni da je zadovoljan postignutim procentom upisa emisije ili ostvarenom cijenom.
(4) Dozvoljen je unos kupovnih naloga sa limitiranom cijenom.
(5) Cijena u kupovnim nalozima može biti jednaka ili veća od početne cijene prodavca u skladu sa standardom promjene cijene koji je utvrđen prospektom za javnu ponudu.
(6) Otvaranje tržišta izvodi se po jedinstvenoj cijeni u skladu sa aukcijskom metodom trgovanja.
(7) Uplata upisanih hartija od vrijednosti vrši se na osnovu izvještaja Berze u skladu sa prospektom, propisima Komisije i Registra.
(8) Unos naloga i uplata upisanih hartija od vrijednosti mogu se dodatno regulisati Uputstvom.

4.38 Privremeno zaustavljanje trgovanja

Član 125.

(1) Berza može privremeno da zaustavi trgovanje određenom hartijom od vrijednosti:

- ako emitent ne ispunjava obaveze iz zakona i Pravila,
- ako procijeni da je to potrebno radi zaštite investitora,
- u slučaju otvaranja prethodnog postupka za utvrđivanje uslova za otvaranje stečajnog postupka,
- u slučajnog stečajnog postupka,
- ako se otvori postupak likvidacije.

(2) Mjera zaustavljanja trgovanja traje najduže šest mjeseci, osim ako se ne radi o otvaranju postupaka iz tačke 4. prethodnog stava, kada traje do okončanja postupka.

Član 126.

Berza obavještava Komisiju, članove Berze i javnost o mjeri zaustavljanja trgovanja.

4.39 Trgovanje blokovima hartijama od vrijednosti

Član 127.

(1) Blok hartija od vrijednosti je iznos koji se utvrđuje aktom Komisije, a prema posljednjoj objavljenoj službenoj jedinstvenoj cijeni i cijeni iz blok posla.
(2) Ako ne postoji službena jedinstvena cijena ili hartijom od vrijednosti nije trgovano posljednjih godinu dana provjerava se samo cijena iz blok posla.

Član 128.

(1) Član Berze može da zaključi blok posao sa hartijama od vrijednosti izvan BST samo za svoj račun i za račun jednog klijenta, ili za račun dva klijenta.
(2) Član Berze koji je zaključio blok posao mora prijaviti Berzi zaključenje takvog posla na način propisan Uputstvom.
(3) Ako je blok posao zaključen između članova Berze, posao mora da prijavi član Berze koji zastupa prodavca.
(4) Za povlačenje i izmjenu prijave blok posla shodno se primjenjuju odredbe koje važe za berzanske poslove.
(5) Berza objavljuje blok poslove unosom u BST u roku od 30 minuta po prijemu prijave.

4.40 Trgovanje kratkoročnim hartijama od vrijednosti

Član 129.

(1) Kratkoročnim hartijama od vrijednosti trguje se na tržištu novca preko BST ili sistema tržišta novca (STN).
(2) Trgovanje kratkoročnim hartijama od vrijednosti detaljnije se uređuje posebnim pravilima tržišta novca.

4.41 Postupci u slučaju problema u funkcionisanju BST

Član 130.

(1) Član Berze ima pravo na upotrebu jedne radne stanice u prostorijama Berze u slučaju neispravne komunikacione veze.
(2) Član Berze mora odmah da obavijesti Berzu o neispravnosti ili smetnjama na komunikacionim vezama i pri tom može tražiti zadržavanje izvršenja svih njegovih naloga u BST.
(3) Berza privremeno zaustavlja trgovanje ako dva ili više članova Berze, koji su udaljeni više od 25 kilometara od prostorija Berze, ne mogu pristupiti BST.
(4) Prekinuto trgovanje se nastavlja po ponovnom priključenju članova Berze na BST.

Član 131.

(1) Član Berze odmah obavještava Berzu o svim greškama i smetnjama u funkcionisanju BST.
(2) Trgovanje se prekida za sve članove Berze u slučaju većih smetnji kada nije moguće obezbijediti ispravno funkcionisanje BST.
(3) O ponovnom uspostavljanju trgovanja Berza odmah obavještava članove Berze putem radnih stanica, elektronskom poštom, telefonom ili telefaksom.
(4) Ako greška zbog koje je došlo do prekida trgovanja nije otklonjena u roku od dva časa Berza obavještava članove Berze o eventualnom produženju vremena trgovanja.

Član 132.

(1) Berzanski posao ne smatra se zaključenim ako je zaključen zbog nepravilnog funkcionisanja BST.
(2) Berza odmah obavještava članove Berze čije naloge je BST nepravilno povezao te raskida zaključeni posao.

(3) Berza obavještava Komisiju o bitnim problema u komunikacijama i funkcionisanju BST.
(4) Obaveza članova Berze je da po raskidu posla usklade vlastitu evidenciju naloga sa stanjem u BST.

5. BERZANSKI NADZOR

5.1 Upravljanje rizicima Berze

Član 133.

(1) Berza sprovodi postupke za sprečavanje:

- zloupotrebe insajderskih, povjerljivih i javno nedostupnih informacija kojima raspolaže,
- nastanka sukoba interesa pri realizaciji transakcija na Berzi od strane zaposlenih i članova Upravnog odbora, uključujući i lica koja su sa njima povezana.

(2) Upravljanje rizicima Berze bliže se uređuje pravilnikom kojim se definiše organizacija Berze i etičkim kodeksom.

5.2 Povlašćene informacije

Član 134.

(1) Član Berze ili broker ne smije da pribavi hartije od vrijednosti ili da njima raspolaže na osnovu povlašćenih (internih) informacija.
(2) Član Berze ne smije da unese nalog ili da stimuliše unos naloga za svoj račun, račun člana uprave, brokera, zavisnog ili povezanog društva, zaposlenih kod člana Berze, na osnovu informacije koju posjeduje o još neizvršenom nalogu klijenta, ako bi na taj način doveo klijenta u nepovoljniji položaj.
(3) Lice koje ima pristup povlašćenim informacijama ne smije ove informacije da daje trećim licima ili na osnovu njih da daje savjete o pribavljanju ili otuđenju hartija od vrijednosti.

5.3 Nedozvoljeno uticanje na cijene

Član 135.

Član Berze ne smije da obmanjuje tržište unosom fiktivnih naloga u BST ili da stvara privid aktivnog trgovanja da bi uticao na formiranje cijene hartije od vrijednosti.

5.4 Glasine i neprovjerene informacije

Član 136.

(1) Član Berze ili broker ne smije na bilo koji način da širi glasine koje bi mogle uticati na cijene i obim trgovanja hartijama od vrijednosti.
(2) Ako se radi o neprovjerenim informacijama, obavezno se navodi njihov izvor i činjenica da su informacije neprovjerene.

5.5 Nadzor trgovanja

Član 137.

(1) Berza nadzire trgovanje članova Berze preko nadzornih stanica i pregleda svu dokumentaciju u vezi sa unosom naloga u BST.
(2) Član Berze je dužan omogućiti vršenje nadzora od strane ovlašćenih službenika Berze.
(3) Berza u skladu sa svojim nadležnostima preduzima mjere protiv člana Berze ako ustanovi da je kršio Pravila te o tome obavještava Komisiju.
(4) Berza obavještava Komisiju ako postoji sumnja da je počinjeno krivično djelo u vezi sa tržištem hartija od vrijednosti.
(5) Berza obavještava Komisiju o sprovođenju nadzora, kao i o donesenim mjerama u vezi sa nadzorom berzanskog poslovanja.

5.6 Postupak protiv člana Berze i brokera

Član 138.

(1) Disciplinski postupak pokreće se na prijedlog radnika Berze ovlašćenog za trgovanje i nadzor, Direktora ili člana Berze.
(2) Direktor Berze imenuje posebnu disciplinsku komisiju za vođenje postupka i izricanje mjera protiv članova Berze i brokera u slučaju povrede Pravila i Uputstava.
(3) Nakon što ustanovi težinu povrede Pravila ili Uputstava, disciplinska komisija donosi odluku o tome da li će se postupak voditi.
(4) Član Berze i predlagač postupka obavještavaju se o vremenu održavanja sjednice. Članu Berze ostavlja se najmanje osam dana za pripremu odbrane. Ako član Berze, odnosno broker ne namjerava da učestvuje na sjednici može najkasnije do početka sjednice da dostavi Berzi svoju pismenu odbranu.
(5) Postupak pred disciplinskom komisijom zastarijeva u roku od jedne godine od momenta povrede Pravila ili Uputstava.
(6) Disciplinska komisija može da donese odluku o obustavljanju postupka ili odluku kojom člana Berze ili brokera člana Berze proglašava odgovornim za povredu kojom se tereti i izreći mu neku od mjera.
(7) Odluka disciplinske komisije uručuje se članu Berze, odnosno brokeru ili njegovom zastupniku u roku od osam dana od dana okončanja postupka.
(8) Postupak se obustavlja:
    - ako nije dokazano da je povredu učinio broker ili član Berze,
    - ako postoje okolnosti koje isključuju odgovornost lica protiv kojih je pokrenut postupak.
(9) Ukoliko se radi o lakšim povredama Pravila i drugih akata Berze (gdje nije nastupila veća šteta), direktor Berze može izreći mjere propisane članom 139. stav 1. Pravila.

5.7 Mjere protiv člana Berze i brokera

Član 139.

(1) Disciplinska komisija može članu Berze, odnosno brokeru izreći jednu od sljedećih mjera:

- opomena,
- opomena uz obavještavanje članova Berze,
- javna opomena,
- novčana kazna u visini do 10.000 KM, zavisno od težine povrede.

(2) Disciplinska komisija može predložiti Upravnom odboru privremeno ili trajno isključenje člana Berze iz berzanskog poslovanja u slučaju teže povrede Pravila ili Uputstava.

(3) Lice protiv koga se vodio postupak može podnijeti prigovor Upravnom odboru protiv odluke disciplinske komisije u roku od osam dana od dostavljanja odluke. Prigovor spriječava izvršenje odluke.

(4) U slučaju isključenja člana Berze iz poslovanja na Berzi prigovor se upućuje Komisiji. Prigovor ne spriječava izvršenje odluke.

(5) Izrečene mjere se izvršavaju na sljedeći način:

- opomena - uručenjem odluke,
- opomena uz obavještavanje članova Berze - dostavljanjem opomene i obavještavanjem članova Berze,
- javna opomena - objavljivanjem na internet stranicama Berze,
- novčana kazna - plaćanjem u roku od osam dana po pravosnažnosti odluke.

6. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 140.

Odluke koje su predviđene Pravilima Berze donosi Direktor Berze, osim ako Pravilima nije propisan drugi organ.

Član 141.

(1) U roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovih Pravila Direktor Berze će donijeti sljedeća akta:

- Uputstvo za trgovanje,
- Uputstvo za podržavaoce likvidnosti,
- Uputstvo za otkrivanje i sprečavanje manipulacija na Berzi,
- Priručnik za trgovanje.

(2) U roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovih Pravila Direktor će propisati sljedeće obrasce:

- Obrazac zahtjeva za uvrštenje akcija na službeno berzansko tržište Lista A (ZHOVA),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje akcija na službeno berzansko tržište Lista B (ZHOVB),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje akcija na službeno berzansko tržište Lista C (ZHOVC),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje obveznica na službeno berzansko tržište (ZHOVO),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje korporativnih obveznica na službeno berzansko tržište (ZHOVKO),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje akcija zatvorenih investicionih fondova na službeno berzansko tržište (ZHOVIF),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje udijela otvorenih investicionih fondova na službeno berzansko tržište (ZHOVOF),
- Obrazac zahtjeva za uvrštenje hartija od vrijednosti na slobodno tržište (ZHOVST),
- Obrazac zahtjeva za proširenje berzanske kotacije (ZPK),
- Obrazac zahtjeva za sužavanje berzanske kotacije (ZSK),
- Obrazac zahtjeva za konverziju hartija od vrijednosti (ZKHOV),
- Obrazac zahtjeva za prijem u članstvo na berzi (ZČL),
- Obrazac za prijavljivanje blok posla sa hartijama od vrijednosti (PBP),
- Obrazac za prijavljivanje izvještaja o preuzimanju akcionarskih društava (PIP).

Član 142.

(1) Izmjena i dopuna Pravila se vrši u skladu sa Statutom.
(2) Inicijativu za izmjenu Pravila mogu dati članovi Berze, Upravni odbor, Nadzorni odbor i Direktor Berze.
(3) Inicijativa se dostavlja Upravnom odboru, koji ocjenjuje opravdanost i utvrđuje prijedlog izmjene i dopune Pravila Berze.

Član 143.

(1) Ova Pravila se smatraju donesenim danom odobrenja od strane Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske.
(2) Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze.
(3) Stupanjem na snagu ovih Pravila prestaju da važe Pravila Berze broj 02-UO-2049/06 od 28.11.2006. godine, sa izmjenama po osnovu odluka Upravnog odbora broj 01-UO-660-1/07 od 26.03.2007. godine, 01-UO-2856/07 od 11.12.2007. godine, 01-UO-102/09 od 12.02.2009. godine i 01-UO-638/10 od 19.10.2010. godine i prečišćeni tekst Pravila Banjaluke berze broj 01-UO-638-1/10.

Predsjednik Upravnog odbora

Dragan Injac

Upravni odbor Banjalučke berze je usvojio Pravila Banjalučke berze a.d. Banja Luka broj: 01-UO-756/12 od 16.11.2012. godine. Na ova Pravila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske dala je saglasnost broj: 01-UP-051-2882/12 od 27.12.2012. te su ista

OBJAVLJENA NA INTERNET STRANICI
BANJALUČKE BERZE DANA 28.12.2012. GODINE

Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze: dana 05.01.2013. godine.

Upravni odbor Banjalučke berze je usvojio Odluku o izmjeni i dopuni Pravila Banjalučke berze a.d. Banja Luka broj: 01-UO-537/14 od 05.09.2014. godine. Na ova Pravila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske dala je saglasnost broj: 01-UP-53-631-31/14 od 13.10.2014. te su ista

OBJAVLJENA NA INTERENT STRANICI BANJALUČKA BERZE DANA 15.10.2014. GODINE

Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze: dana 23.10.2014. godine

Upravni odbor Banjalučke berze je usvojio Odluku o izmjenama i dopunama Pravila Banjalučke berze a.d. Banja Luka broj: 01-UO-176/18 od 11.05.2018. godine. Na ova Pravila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske dala je saglasnost broj: 01-UP-53-281-1/18 od 17.05.2018. te su ista

OBJAVLJENA NA INTERENT STRANICI
BANJALUČKE BERZE DANA 21.05.2018. GODINE

Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze: dana 29.05.2018. godine.

Upravni odbor Banjalučke berze je usvojio Odluku o izmjeni i dopuni Pravila Banjalučke berze a.d. Banja Luka broj: 01-UO-480/18 od 13.11.2018. godine. Na ova Pravila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske dala je saglasnost broj: 01-UP-53-644-1/18 od 16.11.2018. te su ista

OBJAVLJENA NA INTERNET STRANICI BANJALUČKE BERZE
DANA 19.11.2018. GODINE

Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze: dana 27.11.2018. godine.

Upravni odbor Banjalučke berze je usvojio Odluku o izmjenama i dopunama Pravila Banjalučke berze a.d. Banja Luka broj: 01-UO-395/19 od 11.09.2019. godine. Na ova Pravila Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske dala je saglasnost broj: 01-UP-53-508-2/19 od 29.10.2019. te su ista

OBJAVLJENA NA INTERNET STRANICI BANJALUČKE BERZE
DANA 31.10.2019. GODINE

Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na službenoj internet stranici Berze: dana 08.11.2019. godine.